

[Arbejdsministeren]

Bestemmelsen i ligebehandlingslovens § 7 om forældrenes ret til barselfravær giver moderen ret til fravær i 14 uger efter barnets fødsel. Faderen har ret til 2 ugers orlov sammen med moderen i de første 14 uger efter fødslen. De sidste 10 uger af barselfraværet kan deles af forældrene.

Forslaget til en ny § 7 a i ligebehandlingsloven understreger princippet om, at fraværet fra arbejdet/barselorloven er en absolut ret for forældrene, der bevares, selv om arbejdet hos arbejdsgiveren genoptages i kortere tidsrum. Lovændringen fjerner hermed den tvivl, der eventuelt kunne være om, hvorvidt ligebehandlingslovens beskyttelsesregler mod afskedigelse gælder for de tidsrum, arbejdet eventuelt genoptages under barselorloven.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, skal jeg anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.

Justitsministeren (Erling Olsen):

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Forvoldelse af fare for smitte med livstruende og uhelbredelig sygdom).

(Lovforslag nr. L 255).

Ved lovforslaget tilsigtes at skabe hjemmel i straffeloven til at straffe personer, som på hensynsløs måde volder fare for, at nogen smittes med en livstruende og uhelbredelig sygdom.

Forslaget retter sig navnlig mod smitte med HIV-virus, der fører til sygdommen AIDS, men også andre livstruende og uhelbredelige sygdomme kan efter omstændighederne være omfattet.

Forslaget skal bl.a. ses i sammenhæng med, at Højesteret i en dom af 14. april 1994 slog fast, at der ikke er tilstrækkelig sikker hjemmel i straffelovens § 252 til at straffe personer, der udsætter andre for HIV-smitte f.eks. gennem ubeskyttet seksuel omgang.

Forslaget indebærer ikke på nogen måde et brud med den hidtidige sundhedspolitiske indsats mod smitte med HIV-virus og AIDS. Det påhviler således fortsat først og fremmest den enkelte at beskytte sig selv mod smitterisikoen. Og det er jo ikke sygdommen AIDS, der kriminaliseres.

Det er imidlertid stødende for retsbevidstheden, hvis der ikke er mulighed for at reagere

over for personer, der tilsidesætter ethvert hensyn til andre og udsætter f.eks. seksualpartnere for smitterisiko. Personer, der er bekendt med at være HIV-smittede, må således enten beskytte sig eller fortælle den anden om smitterisikoen.

Strafansvar i sådanne tilfælde kommer således kun på tale, hvis f.eks. et samleje gennemføres ubeskyttet eller den anden holdes i uvidenhed om risikoen for HIV-smitte.

Endvidere omfatter bestemmelsen bl.a. et overfald, hvor den angrebne stikkes med en HIV-inficeret injektionsprøje.

Det er alene sådanne former for hensynsløs adfærd, der vil kunne straffes.

Idet jeg henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 27/4 94 om forebyggelse. (Redegørelse nr. R 17).

Sundhedsministeren (Torben Lund):***Sundhed og sundhedstilstand***

De statistiske indikatorer – senest Middelle-tidsudvalgets store talmateriale – viser på én og samme tid et lyst billede og et mørkt billede af udviklingen i den danske befolknings sundhedstilstand.

Det lyse billede:

- Færre unge starter med at ryge.
- Stigningen i alkoholforbruget er bremsset.
- Dødeligheden af hjerte-kar-sygdomme er faldet gennem de seneste 15 år.
- Den hidtidige udvikling i antallet af HIV-smittede har været ret stabil.
- Betydeligt fald i pludselig uventet spædbørnsdødelighed.

Det mørke billede:

- Danskernes gennemsnitlige levealder er steget mindre end i de øvrige OECD-lande. I forhold til Norge og Sverige har Danmark en overdødelighed på 5.000 personer pr. år.
- En mand under 50 år, som er ledig i længere tid, har en dødelighed, som er dobbelt så høj som jævnaldrende i fast arbejde. For kvin-

[Sundhedsministeren]

ders vedkommende er forskellen på omkring 40 pct.

- De alkoholrelaterede dødsfald er næsten fordoblet fra 1970 til 1990.
- Astma og allergisygdomme er i stigning.
- Antallet af selvmord er højt sammenlignet med udlandet.
- Andelen af storrygere er stigende.
- Den sociale ulighed i dødeligheden er øget.
- 1.000 danskere får hvert år kræft, væsentligst på grund af arbejdsmiljøfaktorer.

Regeringens forebyggelsespolitik bygger på en forståelse for sammenhængen mellem sundhed og god trivsel. Hver enkelt borger kan selv gøre en indsats for at bevare og forbedre sin egen sundhed, men samfundet må gøre en indsats for, at den enkelte gives de bedst mulige betingelser for at skabe sig en tilværelse med god trivsel. Gode, sunde og trygge levekår er fundamentet i det forebyggende arbejde. Beskæftigelse, uddannelse, gode boligforhold, sundt miljø, godt arbejdsmiljø og medmenneskeligt samvær i et socialt netværk skaber mulighed også for en god sundhedstilstand hos befolkningen.

Det forebyggende arbejde skal være mere målrettet, så de grupper nås, der virkelig har behov. Det er nødvendigt i langt højere grad at se på levekårene. Det gælder arbejdsmiljø og boligmiljø, arbejdsløsheden og et ændret familiemønster, hvor flere i dag lever alene, hvilket ofte medfører et spinkelt socialt netværk. Det gælder også mange flere ældre, også de allerældste bor alene. Det kræver en langsigtet og tværgående indsats ikke alene på statsligt niveau, men i langt højere grad lokalt i kommuner og amtskommuner, på arbejdspladser og på institutioner, i den enkelte familie, hos de praktiserende læger, hos embedslægerne og i de sygdomsbekæmpende organisationer.

Det forebyggende arbejde i kommuner og amtskommuner har med de nye bestemmelser i lovgivningen om samarbejde og planlægning fået en politisk forankring lokalt. Regeringen venter sig meget af denne forstærkede indsats.

Regeringen overvejer at ændre den centrale struktur på forebyggelsesområdet for at forbedre koordinationen og skabe større sammenhæng i indsatsen. Samtidig skal der ske en styrkelse af samarbejdet om det forebyggende arbejde mellem de centrale og lokale myndigheder, dvs. amter og kommuner.

Middellevetidsudvalget

Middellevetidsudvalget har afdækket de faktorer, der kan bidrage til at forklare, hvorfor den danske middellevetid ikke udvikler sig som i udlandet. Middellevetid benyttes ofte som en målestok for en befolknings generelle sundhedstilstand. Middellevetiden er et statistisk mål for den gennemsnitlige forventede levetid for en nyfødt. Middellevetiden siger således intet om befolkningens livskvalitet.

Udvalgets arbejde viser, at stagnationen i den danske middellevetid ikke skyldes en enkelt faktor. Forklaringen ikke blot på vores dødelighed, men også på vores sundhedstilstand i øvrigt må søges i mange samvirkende faktorer, hvor f.eks. levekår, livsstil, arvelige faktorer, holdninger og normer påvirker sundhed, sygdom og – som Middellevetidsudvalget har dokumenteret – den danske overdødelighed.

Middellevetidsudvalgets arbejde bekræfter, at der fortsat skal sættes ind mod de store sygdomsgrupper kræft og hjerte-kar-sygdomme, og at det fortsat er tobak og alkohol, som er de væsentligste umiddelbare skadevoldere.

Middellevetidsudvalget konkluderer, at bl.a. følgende faktorer og årsager har bidraget til stagnationen i den danske middellevetid:

- Tobaksrygning er en meget væsentlig enkeltfaktor bag overdødeligheden.
- Alkohol, især dødsfald som følge af levercirrose, har betydning for den stagnerende middellevetid.
- Arbejdsløshed har selvstændig betydning for dødeligheden, og betydningen vokser med ledighedens omfang.
- Udviklingen i danske kvinders overdødelighed bidrager relativt meget til stagnationen i middellevetiden.
- Risikoen for at dø tidligt er dobbelt så høj for ufaglærte mænd i nærings- og nydelsesmiddelindustrien, sammenlignet med selvstændige i landbrug, lærere ved højere undervisning og ufaglærte træindustriarbejdere.
- Selvmord har betydning for den stagnerende middellevetid.
- Børnedødelighed har betydning for den stagnerende middellevetid.

Regeringen lægger derfor vægt på, at de sundhedsmæssige hensyn får en fremtrædende plads også i de enkelte fagministeriers prioriteringer. Sygdomsårsager respekterer ikke sektorgrænser.

[Sundhedsministeren]*Regeringens initiativer med speciel relation til Middellevetidsudvalgets rapporter*

Middellevetidsudvalgets arbejde har været drøftet i regeringens Forebyggelsesudvalg. Udvalget, der består af arbejdsministeren, boligministeren, miljøministeren, socialministeren, sundhedsministeren og undervisningsministeren, vil som opfølgning på dette arbejde tage en række initiativer.

Arbejdsministeren

Middellevetidsudvalgets arbejde viser, at dødeligheden blandt personer ude af erhverv er mere end dobbelt så høj som dødeligheden blandt erhvervsaktive. Middellevetidsudvalget påpeger, at den påviste sammenhæng mellem dødelighed og erhverv bør medføre, at arbejdsløshedens sundhedsmæssige konsekvenser i stigende grad indgår i de forebyggelsespolitiske overvejelser.

Arbejdsministeriet har med arbejdsmarkedsreformen igangsat en ny aktiv arbejdsmarkedspolitik. Indsatsen for de ledige skal være tidlig og bedre – ikke mindst for de svageste ledige. Med et mere decentralt og mindre regelstyret system er der langt bedre mulighed for at tilgodese den enkelte lediges behov. Der vil være flere valgmuligheder, men samtidig klare rettigheder og pligter. Arbejdsmarkedspolitikken indeholder i højere grad end tidligere tilbud om uddannelse frem for passivitet eller automatiske jobtilbud. Også via orlovsreformen og reformen af arbejdsmarkedsuddannelserne er der skabt mulighed for bl.a. øget jobtræning for ledige og bedre uddannelsesstilbud.

Blandt de erhvervsaktive er der betydelige forskelle på, hvor stor dødelighed de forskellige grupper har. Dødeligheden er størst blandt forskellige grupper af ufaglærte arbejdere. Arbejdsmiljøets betydning for dødeligheden er forskellig fra sygdom til sygdom.

Arbejdsministeren vil fremlægge en handlingsplan for et rent arbejdsmiljø i år 2005 for Folketinget i næste folketingsamling. Handlingsplanen skal udarbejdes på grundlag af debatoplæg, som er drøftet med arbejdsmarkedets parter. Handlingsplanen vil bidrage til en intensiveret forebyggende arbejdsmiljøindsats på danske arbejdspladser. Der opsættes forebyggelsesmål for væsentlige arbejdsmiljøbelastninger inden for alle brancheområder.

Boligministeren

Boligforholdene udgør ét af de mange aspekter, der tilsammen danner et menneskes levekår. En stor dansk undersøgelse har vist, at personer med gode boligforhold har lavere dødelighed end personer med dårlige boligforhold.

Boligministerens forslag til ændring af lov om boligbyggeri vedrørende mulighed for økonomisk støtte til forebyggende arbejde i almennyttigt byggeri er vedtaget af Folketinget i april måned 1994. Beboerrådgivningsordningen skal styrkes i de almennyttige boligområder, der har udviklet store sociale problemer. Indsatsen skal rette sig mod selve bebyggelsen, men vil også kunne omfatte initiativer over for de enkelte beboere. Der henvises i øvrigt til pkt. 27.

Kommunerne har fået et lovmæssigt grundlag for at opnå en mere afbalanceret beboersammensætning i de almennyttige bebyggelser.

Der er afsat en statslig forsøgspulje til afhjælpning af boligproblemer for hjemløse og andre vanskeligt stillede grupper. Der er endvidere etableret en forsøgsordning med bofællesskabsboliger. Hensigten er at etablere bofællesskaber særligt for personer, der har svært ved at finde og fastholde en egnet bolig på det sædvanlige boligmarked.

Det er centralt for regeringen, at der til staidighed sikres en fornyelse og udvikling af boliger og service for de svage og plejekrævende ældre. For at opfylde denne målsætning har boligministeren og socialministeren nedsat en koordinerende embedsmandsgruppe med det formål at komme med forslag til at øge velfærd for de svage og plejekrævende ældre.

Miljøministeren

En række miljømæssige påvirkninger har sundhedsmæssige konsekvenser. Til de miljømæssige risikofaktorer hører forurening af jord, vand og luft, som kan føres videre til fødevarer og drikkevand. Sammenfattende er det Middellevetidsudvalgets vurdering, at visse miljømæssige faktorer har betydning for befolkningens dødelighed.

Reguleringen på miljøområdet er mindst på linje med de lande, der sammenlignes med i Middellevetidsrapporten. Selv om miljøfaktorer har betydning for sundhedstilstanden, kan

[Sundhedsministeren]

de derfor ikke forklare den mindre gunstige udvikling i middellevetid eller andre sundhedsindikatorer i Danmark i sammenligning med andre lande. Miljøfaktorer kan imidlertid spille en rolle via et samspil med andre sundhedsskadelige faktorer. F.eks. kan rygning medføre en øget følsomhed for påvirkning fra kemiske stoffer og omvendt. Miljøministeriet vil arbejde for at fastholde og udbygge et højt beskyttelsesniveau ved at:

- Udbygge kendskabet til forekomst og anvendelse af kemiske stoffer og produkter samt udbygge vurderinger og reguleringer af kemiske stoffer og mikroorganismer i takt med tilvejebringelsen af ny viden.
- Fastsætte og udvide anvendelsen af forsigtighedsprincippet i dansk miljølovgivning og arbejde for anvendelsen af forsigtighedsprincippet internationalt og specielt i Den Europæiske Union.
- Fortsætte og intensivere det forebyggende arbejde på bl.a. trafikområdet, landbrugsområdet og ved fysisk planlægning m.m.
- Fortsætte og udbygge det internationale arbejde for reduktion og forebyggelse af forurening, specielt grænseoverskridende forurening.

Socialministeren

Middellevetidsundersøgelser af individuelle sygdomme har afsløret en generel øget dødelighed blandt socialt isolerede personer.

Socialministeriets kampagne for virksomhedernes sociale engagement »Det angår os alle« er et forsøg på at skabe en ny udvikling i dansk socialpolitik. Virksomhederne og deres medarbejdere gives et større medansvar for den sociale velfærd, uden at det offentlige slipper sit ansvar for tryghed og velfærd. Både arbejdsmarkedets parter og kommunale organisationer inddrages i forsøget.

Socialministeriets lov om kommunal aktivering, der trådte i kraft den 1. januar 1994, skal ses som et led i arbejdsmarkedsreformen og i sammenhæng med Arbejdsministeriets lov om en aktiv arbejdsmarkedsindsats. Aktiveringen skal ske igennem tilbud om beskæftigelse eller uddannelse til personer, der modtager eller er berettiget til at modtage kontanthjælp.

Regeringens Byudvalg har fremlagt 30 forslag til en ny positiv udvikling i en række boligområder, jf. pkt. 18. De kan sikre et bedre

hverdagsliv i boligområderne. Socialministeriet vil udmønte:

- Beboerrådgiverordninger i samarbejde med Boligministeriet.
- Generelle aktivitetstilbud i form af f.eks. projekter, der kan forskønne boligområdet, anlæg af kolonihaver, udendørs opholds- og legesteder, sundhedshuse, spisehuse og klubber.
- Mere målrettede dagtilbud til indvandrere og flygtningemødre.
- Nye initiativer i forhold til 0-6-årige indvandrere- og flygtningebørn.
- Fritidstilbud, der er målrettet unges ønsker og behov.

Som led i den allerede påbegyndte proces for at skabe bedre forhold for socialt udstødte vil regeringen fremsætte lovforslag om styrket indsats for ressourcetsvage, der skal sikre mere tidssvarende rammer for disse personer.

Indsatsen over for personer med sindslidelser er – i samarbejde med Sundhedsministeriet – styrket ved en udbygning af distriktpsychiatrien, oprettelse af særlige botilbud på beskyttede pensionater til de vanskeligst stillede, etablering af flere botilbud som pladser i bofællesskaber, botilbud med støttecenter og aflastningspladser, forbedring af den akutte hjælp m.v.

Regeringens Børneudvalg har vedtaget en handlingsplan for de svagest stillede børn og unge. Handlingsplanen kommer specielt den mindre gruppe af børn og unge – ca. 10-15 pct. – til gode, som ikke har en god opvækst, og som ikke får gavn af de mange forskellige tilbud, som samfundet giver mulighed for at deltage i. Handlingsplanen opstiller 4 væsentlige sigtemål:

- Forbedring af sundhedsordningerne for børn.
- Adgang til hurtig rådgivning for børn, unge og deres forældre.
- Åbne pædagogiske tilbud til alle børn.
- Sikring af uddannelse, praktikpladser eller job til alle 16-18-årige.

Planen understreger vigtigheden af helhed og kontinuitet i børns opvækst. Dette indebærer bl.a. en styrkelse af bindelinjerne mellem de forskellige professionelle netværk, som børn og unge færdes i (f.eks. sundhedsplejerske, dagtilbud, skoler m.v.)

[Sundhedsministeren]

Socialministeren og boligministeren har indledt et tæt samarbejde om de svageste, plejekrævende ældre (jf. pkt. 22). Tilsvarende vil socialministeren og sundhedsministeren øge samarbejdet med henblik på at få koordineret indsatsen med hensyn til genoptræning, sygehusudskrivning, mediciner og diagnosticering for ældre.

Sundhedsministeren

Indsatsen på tobaksområdet skal styrkes væsentligt:

- Oplysningsindsatsen om tobaksrygningens skadevirkninger skal øges.
- Gennem lovgivning vil regeringen sikre, at der på de offentlige arbejdspladser – herunder amter og kommuner – udformes en rygepolitik, der sikrer den enkeltes muligheder for røgfrit miljø. Dette initiativ har Forebyggelsespolitisk Råd udtalt sin støtte til, blandt andet fordi rådet herigennem ser en mulighed for at modvirke dannelse af negative forbilleder for børn og unge.
- Sygehuse, skoler og daginstitutioner skal i særlig grad friholdes for gener ved tobaksrygning.
- Regeringen vil opfordre arbejdsmarkedets parter til at medvirke til gennemførelse af en rygepolitik på det private arbejdsmarked.
- Der vil særligt blive sat ind over for de gravide rygere.

På alkoholområdet er der med lov om foranstaltninger imod alkoholmisbrug fra februar 1994 skabt de rigtige rammer for den fortsatte indsats. Nu afsættes hvert år på finansloven en særskilt bevilling til alkoholmisbrugsbekæmpende formål (mindst 31,5 mio. kr.). Det netop nedsatte Alkoholpolitiske Kontaktudvalg får direkte indflydelse på, hvordan finanslovbevillingen fordeles og anvendes.

På ernæringsområdet tages udgangspunkt i information til alle om sunde kostvaner. Oplysningsindsatsen om kostens betydning for forebyggelse af livsstilssygdomme skal øges. Hovedvægten vil blive lagt på forøget indtagelse af kulhydrater, der dels vil bidrage til reduktion af fedt i kosten, dels har en selvstændig betydning for forebyggelse af kræftsygdomme. Kostoplysningen kanaliseres primært gennem lokale indsatser. Brede oplysningskampagner vil også blive anvendt.

Forebyggelsesindsatsen over for børn og unge skal styrkes og målrettes. Regeringen overvejer en modernisering af lovgivningen. Dette skal ske gennem en målretning af de forebyggende sundhedsordninger, således at der i højere grad sættes på at nå de svageste grupper.

De praktiserende læger, sygehusenes personale og andre relevante sundhedsgrupper skal inddrages stærkere i det forebyggende arbejde. Regeringen vil rejse spørgsmålet i forhandlingerne om amternes økonomi. Sundhedsministeriet vil derudover tage kontakt til Sygesikringens Forhandlingsudvalg og Praktiserende Lægers Organisation med henblik på at skabe et forbedret overenskomstmæssigt grundlag for en styrket forebyggende indsats i almen lægepraksis.

Der vil blive taget stilling til, om der skal oprettes en selvstændig, helt ny videreuddannelse af sundhedspersonale eller bygges oven på de eksisterende. Under alle omstændigheder skal bevidstheden om forebyggelsens betydning styrkes i uddannelsesforløbene.

Sundhedsstyrelsen vil i løbet af sommeren 1994 afgive indstilling til ministeren om tidlig opsporing og undersøgelse af lidelser i brystet hos kvinder (mammografiscreening).

Sundhedsministeren vil styrke den forskning ved DIKE, som har relation til middellevetiden.

Middellevetidsudvalgets forslag til ny forskning og analyser indgår i arbejdet med at opstille en national forskningsstrategi. Dette arbejde forventes afsluttet inden 1. januar 1995.

Undervisningsministeren

Middellevetidsmaterialelet vil indgå som en del af den sundhedsrelaterede undervisning, der allerede foregår i folkeskolen, i gymnasiet/hf og på de sociale og sundhedsrelaterede uddannelsessteder. Derved skabes også en bedre forståelse for den tværfaglige indsats, f.eks. mellem læger, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, socialrådgivere, pædagoger, psykologer og diætister.

Andre regeringsinitiativer

Blandt fagministrenes øvrige forebyggende initiativer skal regeringen særligt fremhæve:

Boligministeriet har i 1994 startet en informationskampagne med overskriften: Sunde huse skal være tætte mod jorden. Der er i til-

[Sundhedsministeren]

knytning hertil publiceret 2 vejledninger om afhjælpning af dårligt indeklima forårsaget af forureninger fra jorden såsom radon og andre jordforureninger. Bygge- og Boligstyrelsen vil iværksætte en undersøgelse om foranstaltninger til reducere radonindhold i indeluften i huse med forhøjet radonindhold.

Boligministeriet har i 1993 og 1994 støttet opbygning og etablering af en ny ordning for indeklimamærkning af byggevarer. Mikroorganismer og indeklima er opprioriteret som forskningsområde.

Folketinget forventes inden sommerferien 1994 at vedtage industri- og samordningsministerens forslag til lov om produktsikkerhed. Der vil blive stillet krav til sikkerheden af forbrugerprodukter, og der vil blive foretaget stikprøvekontrol. Forbrugerstyrelsen planlægger en informationskampagne i forbindelse med lovens ikrafttræden såvel til forbrugere som til erhvervslivet.

I 1994 vil Industri- og Samordningsministeriet/Forbrugerstyrelsen udsende en ny grundpeje om sikkerhed i hjemmet.

Forbrugerstyrelsen/Statens Husholdningsråd forbereder en styrkelse af den generelle ernæringsoplysning ud fra et helhedssyn på husholdningernes ernæringsmæssige, hygiejniske, tekniske og økonomiske forhold.

Landbrugsministeriet har oprettet et Dansk Zoonosecenter, der skal forebygge og bekæmpe zoonoser, dvs. sygdomme og infektioner, der overføres fra dyr til mennesker. Det mest aktuelle eksempel på en levnedsmiddelbåren zoonose er infektioner forårsaget af salmonellabakterier. Som et led i bekæmpelsen af forekomsten af salmonella i animalske levnedsmidler iværksættes i sommeren 1993 en handlingsplan til begrænsning af salmonella i svine- og oksekød. Planen pålægger bl.a. slagterierne at udtage prøver dels af slagtesvin og dels af fersk svine- og oksekød for at sikre overholdelse af et for forbrugerne acceptabelt niveau i færdigvaren.

Der ydes nu også reduktion i registreringsafgiften for sikkerhedspuder (airbags) og for ekstra (højt monteret) stoplygte. Fra den 1. januar 1994 tilbagebetales afgift til ejere af køretøjer, der er registreret før 1. januar 1984, og som afmeldes (skrottes). Bilparken bliver dermed mere trafikssikker.

Socialministeriet betaler i en 4-årig periode 1,6 mio. kr. årligt til Center for Selvmordsforskning i Odense. Centret forsker i årsager til selvmord og selvmordsforsøg samt fungerer som videncenter i indsatsen for at forebygge selvmord.

Socialministeriet har etableret et 2-årigt projekt »Sygemeldt og i gang«, der skal udvikle det sociale arbejde over for sygemeldte arbejdstagere, så der skabes et menneskeligt og økonomisk mere hensigtsmæssigt sygedagpengeforløb.

På handicapområdet har Socialministeriet bl.a. taget initiativ til:

- Etablering af videncentre i samarbejde med Amtsrådsforeningen og handicaporganisationerne.
- Forsøg med ledsageordning til personer med et svært fysisk eller psykisk handicap, der ikke ved egen hjælp kan færdes uden for hjemmet.
- Forsøg med integration af psykisk handicappede og hjerneskadede på arbejdsmarkedet.

Regeringen vil fastholde den hidtidige politik med hensyn til HIV/AIDS og lægger fortsat stor vægt på de frivillige organisationers indsats på området.

Sundhedsministeriet vil på de dele af levnedsmiddellovgivningen, som harmoniseres inden for EU, f.eks. tilsætningsstoffer, fortsat arbejde aktivt for at få tilgodeset danske sundhedsmæssige synspunkter.

Undervisningsministeriet har til udmøntning af den nye folkeskolelov, nedsat læseplansudvalg for samtlige fag, herunder for det obligatoriske emne »sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab«. Forslag til formål og centrale kundskabs- og færdighedsområder er i marts 1994 afleveret til undervisningsministeren, der vil tage stilling til forslagene i slutningen af april efter endt høring og præsentation for partierne bag folkeskoleloven.

Undervisningsministeren har besluttet, at der skal sættes på at indarbejde et grønt islæt – større miljøbevidsthed – i de enkelte uddannelser på alle niveauer. Et grønt islæt kan fremmes på mange måder, f.eks. gennem ændring af de enkelte uddannelsesbekendtgørelser, efteruddannelse af undervisere, udarbejdelse af nyt undervisningsmateriale og afholdelse af konferencer.

[Sundhedsministeren]

Handlingsplaner

Dødelighed er kun én af de måder, hvorpå sundhed kan måles. En anden måde er livskvalitet. De 2 handlingsplaner, som flere ministre i fællesskab udarbejdede sidste år om henholdsvis astma-allergi og de såkaldte muskel- og skeletsygdomme (gigt, rygproblemer og idrætsskader), er centrale bidrag til fremme af livskvalitet og til forebyggelse af de store folkesygdomme, som i dagligdagen plager, men som vi ikke dør af. Sådanne sygdomme må ikke glemmes.

Astma-Allergi

Mindst ¾ mio. mennesker i Danmark skønnes at have overfølsomhedssymptomer i mere eller mindre alvorlig grad i løbet af et år. Heraf har 130.000 voksne alene astma. Livsstil og levekår har stor indflydelse på astma og allergi.

Arbejdsministeriets indsats til reduktion af astma og allergisygdomme omfatter:

- Brancherettede indsatser, som Arbejdstilsynet iværksætter fra 1995. Inden for en række brancheområder forekommer der påvirkninger i arbejdsmiljøet, som kan fremkalde allergi, f.eks. rengøringsmidler og levnedsmidler.
- Nye regler: Udvidelse af kodenumereringen (til også at omfatte andre produkter end malerprodukter), bekendtgørelsen om biologiske agenser (bakterier, virus, svamp, parasitter m.v.) og bekendtgørelsen om foranstaltninger til forebyggelse af kræftfremkaldende stoffer og materialer (en del kræftfremkaldende stoffer er samtidig allergifremkaldende).
- Projekt vedrørende udvikling af bedre teknik samt metoder til rengøring (samarbejde bl.a. med et par private firmaer med know-how inden for området, ISS og Nilfisk).
- Handlingsplan for indsatsen over for hud- og luftvejslidelser i bageribranchen.
- Arbejds miljøjnstitutets styrkede indsats mod arbejdsbetinget allergi.
- Planer om etablering af et allergilaboratorium på Arbejds miljøjnstitutet.

Boligministeriet vil i 1994 fortsætte information om betydningen af tilstrækkelig ventilation. Ved revision af bygningsreglementet vil de sundhedsrelaterede krav vedrørende ventilation blive strammet, og der vil blive indført arealkrav for børneinstitutioner og skoler.

Industri- og Samordningsministeriet/Forbrugerstyrelsen offentliggør løbende afprøvninger i Råd & Resultater. For 1994 er planlagt en nyudgivelse af grundpjecen om vask af tøj.

Landbrugsministeriet undersøger i øjeblikket metoder til at forebygge den større astmahyppighed, som findes hos landmænd, der arbejder i svinestalde. For gartnere undersøges muligheden for at forebygge erhvervsbetinget kontakteksem, og for bagere arbejdes der med at udvikle en metode, der kan deklarere korn som frit for allergener til forebyggelse af allergi.

Miljøstyrelsen starter i 1994 et projekt til vurdering af trafikforureningens betydning for sundheden. Arbejdet med vurdering og fastsættelse af grænseværdier for kemiske stoffer fortsætter. I EU-sammenhæng fremsætter Danmark forslag til klassificering af allergifremkaldende stoffer. Der indføres deklara-tionspligt for indholdsstoffer i kosmetiske produkter fra 1997 (6. ændring af kosmetikdirektivet). Europa-Kommissionen har med udgangspunkt i den danske bekendtgørelse om nikkelholdige produkter udarbejdet forslag til lignende regulering inden for EU.

Allerede i dag fremgår det af Socialministeriets regler om dagtilbud for børn og unge efter bilstandsloven, at det bør sikres, at tobaksrygning ikke finder sted i lokaler, hvor børnene opholder sig. Socialministeriet vil ved en kommende revision af cirkulæret om dagtilbud indføje en henstilling til kommunerne om, at der ikke ryges i lokaler i daginstitutioner og dagplejehjem, hvor børnene opholder sig, samt at kommunalbestyrelsen ved godkendelsen af et dagplejehjem i vurderingen af hjemmets egnethed skal lade spørgsmålet om rygning indgå med afgørende vægt.

Sundhedsministeriet vil i 1994 i et samarbejde med Socialministeriet, Sundhedsstyrelsen og Astma-Allergi Forbundet afholde en konference om den praktiske forebyggelse i kommunalt regi af astma og allergi samt etablering af et bedre grundlag for den kommunale sagsbehandling i social- og sundhedssektoren. Sundhedsstyrelsen vil i samarbejde med Astma-Allergi Forbundet i 1994 bl.a. udarbejde vejledningsmateriale dels til gravide og småbørnsforældre om forebyggelse af allergi og dels til personalet i daginstitutioner og dagplejemødre. Levnedsmiddelstyrelsen vil i 1994 fortsætte

[Sundhedsministeren]

udgivelsen af pjecer om forskellige former for levnedsmiddeloverfølsomhed rettet til patienter samt afholde et symposium for kostvejledere.

Regeringen fastholder i sin plan Trafik 2005 de langsigtede målsætninger, der blev fastsat i Transporthandlingsplanen, bl.a. for at begrænse forurening, der også er til gene for personer med astma-allergi. Transporthandlingsplanens puljeordninger fortsætter i 1994 på et økonomisk niveau, der ligger en anelse over 1993-niveauet.

Gigt, rygproblemer og idrætsskader

De såkaldte muskel- og skeletsygdomme, som eksempelvis gigt, ryglidelser, infiltrationer, diskusprolaps og idrætsskader, resulterer i det største antal tabte gode leveår for befolkningen og er den hyppigste årsag til lange sygefravær. Hver tredje anmeldte arbejdsbetingede lidelse og hver fjerde førtidspensionering har at gøre med disse sygdomme, som koster samfundet 4-5 mia. kr. om året. Et godt arbejdsmiljø samt gode motions-, kost- og bevægelsesvaner er afgørende for at forebygge gigt og ryglidelser.

Arbejdsministeriets indsats til reduktion af disse sygdomme omfatter:

- Brancherettede indsatser, som Arbejdstilsynet iværksætter fra 1995. Belastninger af muskler, sener, led m.m. er blandt de væsentligste arbejdsmiljøproblemer inden for næsten alle brancheområder.
- Handlingsplan, som arbejdsmarkedets parter er i gang med at gennemføre, og som har til formål inden år 2000 at halvere omfanget af ensidigt, gentaget arbejde med helbreds-skade til følge. Arbejdsministeren følger dette arbejde.
- Arbejdstilsynets kampagne om arbejdsmiljø og sunde børn. En indsats over for gravide mod tunge løft og stående/gående arbejde på arbejdspladsen vil generelt kunne få forebyggende effekt.
- At-anvisning om »Arbejde ved skærmterminaler«.
- Det Europæiske Standardiseringsarbejde (CEN) (ergonomiske krav til maskindesign og design af personlige værnemidler).
- Arbejdsmiljøinstituttets forskning i ensidigt, gentaget arbejde som prioriteret område.

- Forskning rettet mod forebyggelse af muskel- og skeletsygdomme for ældre arbejdstagere, som om nogle år vil udgøre en større del af arbejdsstyrken.

Industri- og Samordningsministeriet/Forbrugerstyrelsen fortsætter sit langsigtede arbejde med oplysning om ernæring og motion ud fra et helhedssyn på kroppens udvikling og har genudgivet publikationen »Bedre kost – mere motion«. Kampagnen: »Du bli'r hvad du spiser« er lanceret i landets folkeskoler og vil i efteråret 1994 blive fulgt op med oplysning til unge piger om osteoporose (knogleskørhed) og materiale til idrætslærerne om kost og idræt. Endvidere nyudgives pjecen »Arbejdsbevægelser« i 1994.

Sundhedsstyrelsen vil i løbet af 1994 udarbejde et informations- og undervisningsmateriale om forebyggelse af idrætsskader og vil iværksætte en oplysningskampagne rettet såvel mod den brede befolkning som mod særligt motionssvage grupper (ældre, kronisk syge). Vandredstillingen »Motion styrker livet«, beregnet for unge mellem 16 og 19 år, fortsætter rundt på skolerne, og der vil i den forbindelse blive etableret kursusforløb for seminariedrætslærere og kontaktpersoner på landets gymnasier og folkeskoler.

Internationalt samarbejde om folkesundhed

Med artikel 129 om folkesundhed i Unionstraktaten er der skabt den traktatmæssige ramme for en fællesskabsindsats for forebyggelse af de alvorligste sygdomme. Forskning samt sundhedsoplysning og -uddannelse er særligt fremhævet. Det understreges, at krav til sundhedsbeskyttelse indgår som et led i Fællesskabets politik på andre områder.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 1074

1) Til statsministeren af:

Kirkegaard (KF):

»Hvordan vil statsministeren sikre, at ministrene og ministeriernes embedsmænd ikke i det skjulte modarbejder landets EU-politik, sådan som det er sket på det sociale område,

[Kirkegaard]

hvor daværende socialminister Karen Jespersen og senere embedsmændene i Socialministeriet har søgt at få Kommissionen til at gå ind for en harmonisering af EU's socialpolitik?»

Skriftlig begrundelse

I et brev dateret 15. juni 1993 til Kommissionen forud for dennes udarbejdelse af den såkaldte grøn bog om EU's fremtidige socialpolitik har daværende socialminister Karen Jespersen i strid med dansk EU-politik anbefalet, at der i EU skabes et universelt system med minimumsniveauer på det sociale område. I april 1994 har Socialministeriet forgæves søgt tilslutning fra parterne på arbejdsmarkedet til i et svar på Kommissionens grøn bog at anbefale det samme synspunkt.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg vil gerne slå fast – krystalklart: Der er ikke tale om, at ministre eller embedsmændene går ind for en harmonisering af EU's socialpolitik, heller ikke i det skjulte, som hr. Kirkegaard er inde på i sit spørgsmål. Daværende socialminister Karen Jespersen har i sit bidrag til Kommissionen om grønbogen foreslået en videreførelse af to henstillinger, som Rådet vedtog med enstemmighed i 1992. Det kan bestemt ikke være i strid med dansk EU-politik.

Når man læser papiret i sin helhed – altså papiret af 15. juni 1993 og de senere udkast – vil man ikke være i tvivl om, at meldingen er klar. Men hvis der plukkes et par ord eller linjer ud, kan budskabet blive misforstået. Jeg vil derfor også gerne sige til hr. Kirkegaard i dag: Jeg kan kun beklage, hvis enkelte linjer i papirerne har givet anledning til misfortolkninger eller misforståelser.

Jeg synes også, jeg skylder historien og dermed klarheden at gøre opmærksom på, at hr. Kirkegaard selv sad i ministerstolen på rådsmødet den 24. juni 1992, da henstillingerne om konvergens og om mindsteressourcer blev vedtaget. Jeg minder derfor også stiltødt om, at de to henstillinger har udgangspunkt i det sociale charter, som også havde den tidligere regerings fulde støtte og også Socialdemokratiets støtte. Der ligger ikke spor kontroversielt eller polemisk i den bemærkning.

Når Socialministeriet anbefaler et universelt system, skal dette ses i sammenhæng med henstillingen om konvergens, hvor det ønskelige er, at alle borgere i fællesskabet nationalt kan blive dækket af et minimum af sociale rettigheder. At et socialt system er universelt, betyder ikke, at det er det samme som vores eller måske Portugals, men at det er hvert enkelt land, der afgør sagen selv.

Kirkegaard (KF):

Allerførst tak til statsministeren for den meget klare konstatering. Der er ingen vaklen i geledderne. Man siger nej til harmonisering af EU's socialpolitik. Den klarhed har jeg ønsket i dag mere end noget andet.

Jeg vil godt sige til statsministeren, når han henviser til henstillingerne fra 1992 – og her naturligvis primært henstillingen af 27. juli 1992 om overensstemmelse mellem målene og politikken for social beskyttelse – så håber jeg, at statsministeren ikke vil spille med på den melodi, som en embedsmand i Socialministeriet har spillet på, nemlig at der heri er lagt op til, hvad man kunne kalde konvergens landene imellem, men at det er en henstilling til landene om at leve op til de fælles mål, som er fastsat bl.a. i det sociale charter i 1989, således at landene hver på deres måde har deres suveræne ret til at nå frem til disse mål.

Mit andet spørgsmål gælder de lidt flomme-europæiske formuleringer, der er anvendt i det oprindelige papir – formuleringer, der sædvanligvis kun anvendes af integrationslystne og føderalistiske politikere. Det er lidt svært at få hold på, hvad disse ord egentlig betyder, men der er ét forhold, som er meget konkret: Man argumenterer for indførelse af minimumsniveauer i EU for de sociale ydelser, og det er noget særdeles konkret, som jeg gerne vil bede om statsministerens stillingtagen til. Er det regeringens politik?

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg vil også sige tak til hr. Kirkegaard for kommentaren. Jeg tror, det er vigtigt, som hr. Kirkegaard vel også indirekte sagde det, at der mellem de partier, der står bag Edinburgh-Aftalen, og mellem de partier, der forud derfor lagde op til den via det nationale kompromis, er fuldstændig klarhed partierne imellem, også når vi går frem til Europa-Parlamentsvalget den 9. juni.

[Statsministeren]

Der er klarhed over, at hvert enkelt land selv afgør indretningen af sin socialpolitik, og det vil jeg gerne meget klart i dag bekræfte. Jeg er ikke bekendt med den reference til en konkret embedsmand, der her nævnes, men jeg vil gerne meget stærkt understrege i dag, at det, der er tale om, når vi taler om et universelt princip, alene er, som jeg sagde det før, at de enkelte lande hver især via deres nationale foranstaltninger, deres parlamenter, deres regeringer må sikre som princip, at alle borgere i deres land er dækket af deres sociale lovgivning.

Derfor kan jeg sige ja til spørgsmålet om, hvorvidt regeringen har den grundholdning, der her bliver spurgt til. Det har regeringen, men jeg skylder vel også at sige, at vi vel alle i de senere år er enige i spørgsmålet om social dumping eller spørgsmålet om, at lande, som er meget langt tilbage i forhold til os på det sociale område, får mulighed for at løfte deres sociale standard, så vi ikke konkurrerer på det ringeste, men på det bedste. Det er vel en fælles holdning, vi har.

Dermed håber jeg at have bragt den nødvendige klarhed. Jeg finder, det er et helt afgørende tema at få bragt fuldstændig enighed om, og jeg sporer egentlig, at vi skulle have gode muligheder for det i dag.

Kirkegaard (KF):

Det afgørende er jo nu, når embedsmænd og ministre skal formulere den danske politik såvel herhjemme som i EU, at der føres klingende klar dansk tale omkring disse spørgsmål. Derfor vil jeg gerne spørge statsministeren, om statsministeren anser ordet konvergenspolitik i forbindelse med det sociale område for et heldigt udtryk, når man skal beskrive den danske holdning.

Det er sådan, at socialministeren har udtalt sig om, at socialministeren ikke ville bruge det ord herhjemme, men nok i EU. Jeg synes, det er overordentlig farligt på den måde at tale med to tunger: tale pænt om den danske holdning herhjemme og så i EU hyle med de ulve, man er iblandt.

Jeg vil gerne spørge statsministeren: Hvad gør regeringen for at undgå, at man kommer til at formulere sig på en sådan måde, at den danske holdning kan misforstås? For det er selvfølgelig alvorligt herhjemme, da det kan skade den folkelige opbakning til EU, men det er da

navnlig skadeligt i EU-sammenhæng, hvor andre lande kan komme til at misforstå den danske holdning som værende i retning af, at vi er ude på glidebanen hen imod harmonisering.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Nu bliver jeg lidt mere bekymret. Jeg fornemmede i starten af vores lille dialog, at der var en bred forståelse for at skabe klarhed. Må jeg ikke endnu en gang minde om, at hr. Kirkegaard selv sad i ministerstolen på ministerrådsmødet den 24. juni 1992, da henstillingerne om konvergens og mindsteressourcer blev vedtaget.

Jeg går ud fra, at hr. Kirkegaard er klar over, at konvergens og minimumsniveauer ikke er det samme som harmonisering og heller ikke bliver det. Konsekvenserne af samarbejdet i EU er ikke harmonisering af vor socialpolitik, og derfor beder jeg virkelig om, at man fra spørgerens side også bidrager til, at der nu ikke er misforståelser.

Konvergens og minimumsrettigheder optræder i disse henstillinger – hverken mere eller mindre – og der ligger ikke for fem flade øres harmonisering i disse henstillinger. Der ligger et venligt ment forsøg på, at de lande i Sydeuropa, der er længst tilbage på det sociale område, får nogle muligheder for at løfte sig, uden at vores sociale tryghed eller standard på nogen måde anfægtes.

Kirkegaard (KF):

Det foranlediger mig så til at spørge: Hvis formuleringerne er så fremragende, hvorfor har man så fjernet dem? Er det kun et spil for galleriet, eller mener man det alvorligt, at det er bemærkninger, som kan misforstås og kan bringe uklarhed omkring den danske holdning?

Statsministeren anvendte udtrykket, at ordet konvergens optrådte i de henstillinger, der var vedtaget i juli måned 1992. Nu har jeg kun genlæst den ene af de to henstillinger, men statsministeren formulerede sig også i flertal, og dér vil jeg gerne bede statsministeren om at bekræfte, at i Rådets henstilling af 27. juli 1992 om overensstemmelse mellem målene og politikken for social beskyttelse optræder ordet konvergens ikke. Det skulle i øvrigt ikke undre mig, om det heller ikke optræder i den anden henstilling.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg har ikke grundlag for at gå ind i en detaljeret gennemgang lige nu, men jeg vil gerne, hvis hr. Kirkegaard ønsker det, komme tilbage med en sådan detaljeret gennemgang.

Men må jeg ikke blot stilfærdigt henvise til det oprindelige brev fra den daværende socialminister, som lå til grund for hr. Kirkegaards spørgsmål. Hvis man læser det fra starten og hele vejen igennem, vil man se, at det faktisk meget klart slås fast, at Edinburgh-Aftalen er grundlaget, at de enkelte landes regeringer selv i deres parlamenter bestemmer den socialpolitik, der skal føres.

Som jeg sagde i mit første svar, har der været nogle linjer og formuleringer, som jeg beklager har givet anledning til misforståelser, men helheden og det afgørende budskab, nemlig at socialpolitikken bestemmer hvert enkelt land selv, det er der ikke skyggen af tvivl om, og det er for mig det altafgørende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1088

2) Til statsministeren af:

Eva Kjer Hansen (V):

»Er statsministeren enig i, at der på fælles europæisk plan skal arbejdes for, at der skabes et universelt system, hvorved det sikres, at alle borgere er dækket af et socialt sikringssystem, sådan som det fremgår af Socialministeriets bidrag til grønbogen om den fremtidige europæiske socialpolitik af 15. juni 1993 og af arbejds-papiret fra den 11. marts 1994?«

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Som jeg klart tilkendegav i mit svar til hr. Kirkegaard, kan jeg tilslutte mig daværende socialminister Karen Jespersens bidrag af 15. juni 1993 til grønbogen. Arbejdsrapporten af 11. marts 1994, der foreløbig danner baggrund for regeringens endelige svar af 14. april, er udformet på baggrund af drøftelser i specialudvalget for arbejdsmarkeds- og sociale spørgsmål, hvor også arbejdsmarkedets parter som bekendt er repræsenteret.

Og så vil jeg gerne nævne for fru Eva Kjer Hansen, at det ikke dermed er og heller ikke på noget tidspunkt har været regeringens ønske, at der skabes en fælles socialpolitik i EU.

Det har den daværende socialminister også tidligere gjort klart.

Jeg skal også gøre opmærksom på, at Danmark under den tidligere borgerlige regering i Rådet har været med til, som jeg nævnte det i mit svar til hr. Kirkegaard, at vedtage to henstillinger: en om målene og politikken for social beskyttelse, omtalt som »konvergensområdet«, og en om fælles kriterier i forbindelse med sikring af tilstrækkelige indtægter og ydelser fra socialbeskyttelsesordninger, omtalt som »mindstestressourcehenstillingen«.

Det er simpelt hen disse henstillinger, der tidligere er vedtaget, Socialministeriets bidrag til grønbogen bygger på.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg kan forstå på statsministerens svar, at statsministeren ikke ønsker, at der skal være nogen fælles europæisk socialpolitik i Den Europæiske Union. Dér må jeg så bl.a. henvise til den pågældende skrivelse af 15. juni, hvor der netop bliver stillet nogle krav til, hvordan en fremtidig europæisk socialpolitik skal se ud, hvordan den skal udformes.

Så jeg vil gerne bede statsministeren om at uddybe, hvad statsministeren mener, når statsministeren siger, at der ikke skal være en fælles europæisk socialpolitik, for jeg synes nok, det er problematisk, når det netop er fremgået af de skrivelser, der er sendt fra Socialministeriet.

Mit andet spørgsmål skal være om det sociale sikringssystem, hvor jeg kan forstå, at statsministeren tilslutter sig de formuleringer, der har været i notatet af 15. juni, men på den anden side ikke støtter, at der sker nogen harmonisering. Jeg vil derfor gerne spørge statsministeren, om statsministeren vil tage initiativ til over for de øvrige lande og over for Kommissionen at klargøre, hvad der egentlig er den danske regerings politik på dette område. For jeg må indrømme, at jeg føler mig meget forvirret.

Når jeg læser teksten, lader den ikke nogen tvivl tilbage om, at der skal være et fælles socialt sikringssystem for alle EU-borgere, og jeg synes, vi er nødt til at tage det her meget alvorligt. Socialpolitikken har været et vigtigt emne i kampagnerne forud for folkeafstemningerne. Vi er nødt til at have skabt klarhed over: Hvad er det egentlig, regeringen mener på dette område?

Kirkegaard (KF):

Jeg hilser med tilfredshed, at statsministeren nu er holdt op med at bruge ordet konvergens, når statsministeren refererer til de pågældende henstillinger fra 1992. Det betragter jeg egentlig som lidt af en erkendelse.

Men jeg vil gerne spørge statsministeren om fortsættelsen af den formulering, som fru Eva Kjer Hansen spurgte om – den fortsættelse, som jeg også selv spurgte om for et øjeblik siden og ikke fik et præcist svar på, nemlig: Er det regeringens politik, at der i EU på socialpolitikens område skal udarbejdes minimumsbestemmelser vedrørende de sociale ydelser, altså minimumsniveauet for de sociale ydelser?

Er det regeringens politik? Jeg synes, det er et meget afgørende og centralt spørgsmål.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Det er jo 1994, og det er jo ikke længe siden, det nationale kompromis i sin tid blev aftalt og Edinburgh-afgørelserne i sin tid blev vedtaget i Edinburgh. Jeg finder, at det er et urimeligt forsøg fra de to spørgeres side på at sprede uklarhed over den socialpolitiske grundholdning, som både den forrige regering og den nuværende regering har i forhold til det europæiske samarbejde.

Jeg vil gerne sige til fru Eva Kjer Hansen, at hvis man læser det oprindelige svar i sin helhed – det, der refereres til – så står der på side 15:

»En europæisk socialpolitik skal gennemføres i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet. Derved påhviler ansvaret for de initiativer, der skal tages i forbindelse med etablering og forbedring af sociale rettigheder, de enkelte medlemsstater. Herved understreges det grundlæggende princip, at den enkelte medlemsstat fastsætter og har ansvaret for sin socialpolitik. Dette princip er samtidig understregt ved Edinburgh-Aftalen, hvoraf det fremgår, at den enkelte medlemsstat fortsat har mulighed for at føre sin egen fordelingspolitik og at opretholde eller forbedre sin sociale standard.«

Det er det centrale, vil jeg gerne sige til de to spillere. Lad os dog blive ved det og fastholde det. Og lad os så sige til hinanden: Vi ved står naturligvis det fælles ansvar, vi har for Edinburgh-Aftalen. Det var grundlaget for folkeafstemningen den 18. maj, og det er fortsat

grundlaget for Danmarks EU-politik på dette felt.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg må sige, at jeg finder det meget uheldigt, at der fra Danmarks side er blevet opfordret til, at der på fælles plan skal udarbejdes et socialt sikringssystem for alle EU-borgere, og uanset hvad der i øvrigt måtte stå i de papirer, der er sendt i forskellig form fra Socialministeriet til Kommissionen, synes jeg, der er brug for at få afklaret, få givet klar besked om, at vi fra dansk side ikke ønsker nogen harmonisering af socialpolitikken. Derfor vil jeg kraftigt opfordre statsministeren til at tage initiativ til at præcisere, hvad man har ment med disse formuleringer, så vi ikke risikerer, at der er nogen misforståelser i europæisk sammenhæng.

Vi finder det meget vigtigt i Venstre at få slået fast, at socialpolitikken er et nationalt anliggende; der skal ikke tages initiativer på fælles plan til f.eks. at lave et socialt sikringssystem. Så jeg vil gerne bede statsministeren om at tage initiativ til, at en sådan præcisering finder sted, så vi undgår nogen misforståelser overhovedet.

Kirkegaard (KF):

Spørgetiden startede så godt med klingende klar tale fra statsministeren. Der er behov for klarhed også omkring det spørgsmål, som jeg nu har stillet to gange, og som jeg så stiller for tredje gang: Arbejder regeringen for, at der i EU skabes et socialt sikringssystem, der indeholder minimumsniveauer for de sociale ydelser?

Charlotte Antonsen (V):

Statsministeren sagde i sit svar, at netop inden for socialområdet spiller nærhedsprincippet en stor rolle. Derfor vil jeg gerne spørge statsministeren, om det ikke er korrekt, at statsministerens partifæller i Europa-Parlamentet i programmet fra den socialistiske gruppe – og det går jeg ud fra at statsministeren også går til valg på – netop har fremhævet, at inden for det sociale område og inden for miljøområdet skal nærhedsprincippet ikke blokere for fremskridt. Er det ikke korrekt?

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg har ikke mere at tilføje til spørgerne. Jeg har udtrykkeligt præciseret, at hvert enkelt

[Statsministeren]

land inden for EU selv afgør, bestemmer, sin egen socialpolitik. Derved er det, derved bliver det. Det er grundlaget for Edinburgh-Aftalen og i øvrigt grundlaget for det nationale kompromis.

Jeg tror, det er klogest, at man i slige sager lægger partipolitiske hensyn til side og over for befolkningen klart vedstår, at det er grundlaget for folkeafstemningen den 18. maj sidste år, og at det fortsat bredt i det danske Folketing er grundlaget for det europæiske samarbejde på dette felt.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg ønsker netop at få skabt klarhed over, hvad der egentlig er Danmarks politik på dette område, og jeg synes, det er et meget vigtigt emne netop for ikke at skabe utryghed i den danske befolkning.

Men ud over den problemstilling, som vi har i form af, at man altså fra Socialministeriets side har opfordret til et socialt sikringssystem, vil jeg også gerne have lov til at henvise til nogle formuleringer i det notat, der er afsendt her på det seneste, og som er regeringens officielle kommentar til grønbogen.

Det fremgår bl.a. af notatet på side 3, at arbejdsmarkedspolitikken som en del af socialpolitikken bør være et af de højest prioriterede indsatsområder i medlemsstaterne, som kan understøttes af rammestrategier i Fællesskabet. Hvad er det for nogle rammestrategier for socialpolitikken? Og et andet sted står der, at der skal samarbejdes om målene og politikken i de nationale socialbeskyttelsesordninger. Er det muligt, at statsministeren kan gøre nærmere rede for, hvad det er, man egentlig lægger i denne fælleseuropæiske socialpolitik, og hvad det er for nogle mål, man vil for den europæiske socialpolitik?

Formanden:

Jeg vil gerne minde om taletidsreglerne.

Charlotte Antonsen (V):

Statsministeren svarede ikke på mit spørgsmål, så jeg vil gerne gentage det.

Statsministeren siger, at nærhedsprincippet spillede en stor rolle i grundlaget for folkeafstemningen. Deri er vi enige. Det er en af grundene til, at vi er meget optaget af, at dette princip føres ud i livet. Det, jeg så stiller spørgsmål

til statsministeren om, er, om nærhedsprincippet også for de socialdemokratiske kandidater til Europa-Parlamentet spiller en stor rolle inden for det socialpolitiske område. Det er det, vi drøfter i dag.

Det, jeg kan læse i Socialdemokraternes valgprogram op til Europa-Parlaments-valget, er, at man hverken på det sociale område eller på miljøområdet ønsker, at nærhedsprincippet skal blokere for en fælles politik på området i EU.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg deltager ikke i et yderligere forsøg på at skabe uklarhed om, hvilken karakter samarbejdet i EU har. Vi kan ikke komme det nærmere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1089

3) Til *statsministeren* af:

Eva Kjer Hansen (V):

»Mener statsministeren, at et fælles socialt sikringssystem vil være foreneligt med Edinburgh-Aftalen?«

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Indledningsvis bliver jeg nødt til at gentage og slå fast, at der er ingen, der på noget tidspunkt har foreslået indførelse af et fælles socialt sikringssystem i EU, og jeg gentager: Der er ingen, der har foreslået indførelse af et fælles socialt sikringssystem i EU. Derfor kommer min besvarelse til at gå på et spørgsmål, der nærmest er af hypotetisk karakter.

Forslag om et harmoniseret socialt sikringssystem vil ikke og bliver ikke på noget tidspunkt foreneligt med Edinburgh-Aftalen, fordi den fastslår – og jeg citerer fra Det Europæiske Råds erklæring om social- og arbejdsmarkedspolitik, stk. 2:

»De bestemmelser, der indføres med traktaten om Den Europæiske Union, herunder bestemmelserne om Den Økonomiske og Monetære Union, giver den enkelte medlemsstat mulighed for at føre sin egen fordelingspolitik og for at opretholde eller forbedre sin sociale standard.«

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil gerne takke statsministeren for svaret.

[Eva Kjer Hansen]

Mener statsministeren så ikke, at det ville være på sin plads, at det vil være det rigtige, på ny at rette en henvendelse til Kommissionen for netop over for Kommissionen og de øvrige EU-medlemslande at klargøre, hvad der egentlig er den danske regerings politik på dette område. Jeg synes så absolut, der må være behov for at lægge afstand til de formuleringer, man tidligere har brugt i notater, der er fremsendt til Kommissionen. Ellers kan vi jo ikke gardere os mod, at det bliver opfattet anderledes i Kommissionen.

Dernæst vil jeg gerne spørge statsministeren, hvor statsministeren egentlig mener at nærhedsprincippet skal gælde inden for socialpolitikken og arbejdsmarkedspolitikken. Jeg kan forstå af den seneste skrivelse, der er sendt af sted, at der stort set ikke er nogen grænser for, hvad man fra regeringens side ønsker at der skal samarbejdes om. Men hvis man skal tage højde for nærhedsprincippet, kunne statsministeren så ikke skitsere, hvor der går nogle grænser for, hvad det er, EU skal blande sig i, og hvad det er, de nationale lande skal tage sig af?

Kirkegaard (KF):

Jeg synes, det var et udmærket svar, statsministeren kom med på dette spørgsmål.

Der er behov for klarhed, og derfor er det mig fuldstændig ubegribeligt, at statsministeren tre gange har afstået fra at svare på et særdeles konkret spørgsmål om, hvorvidt regeringen går ind for minimumsniveauer for de sociale ydelser i EU. Jeg synes, det ville være meget trist med en afslutning på Folketingets spørgetid, uden at det spørgsmål var besvaret fra statsministerens side.

Jeg vil gerne spørge statsministeren: Når han afstår fra at svare, er det så, fordi der er uenighed i regeringen om spørgsmålet?

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg tror, det vil være ganske gavnligt, om statsministeren helt klart og tydeligt vil gentage, hvad der sådan set er sagt adskillige gange. Det er jo det, der har den danske befolknings interesse.

Der er næppe nogen herhjemme, der interesserer sig for, om vi søger at påvirke andre landes afgørelser – hvad vi selvfølgelig ikke kan, for de kan jo holde sig til den samme be-

stemmelse. Men det, der har interesse – ikke mindst, når valget kommer herhjemme – er: Vil statsministeren bekræfte, at det er herhjemme, det bestemmes, om vi skal opkræve 500 mia. kr. i skat som nu, eller 600 mia. kr.? At det er herhjemme og kun herhjemme, vi bestemmer, om vi derudaf skal bruge 150 mia. kr. til sociale formål eller 200 mia. kr. eller noget mindre?

Det bestemmes kun af danske myndigheder, intet andet sted. Det er det, der interesserer den danske befolkning, og det kunne måske være praktisk at benytte denne anledning til at få slået det helt klart fast.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Til fru Eva Kjer Hansen kan jeg sige, at regeringen ikke føler noget behov for at præcisere ting, der allerede står mejslet krystalklart både for Kommissionen og for andre medlemslande. Jeg har allerede citeret adskillige kilder for det, og jeg kan oplyse fru Eva Kjer Hansen om, at det officielle bidrag til grønbo-gen jo har været sendt til høring hos arbejdsmarkedets parter og naturligvis er afstemt dermed.

Med hensyn til nærhedsprincippet står den danske regering fast på det nationale kompromis og på Edinburgh-Aftalen; og deri ligger ikke indførelse af sociale mindsteydelsesniveauer – og det er også et svar til hr. Kirkegaard.

Og så er jeg meget glad for hr. Erhard Jakobsens spørgsmål til mig, og jeg vil meget gerne svare ja til det. Det er alene dette Folketing – sammen med regeringen – dette Folketing og dette Folketing alene, der træffer afgørelse om både offentlige udgifter og offentlige indtægter, udskrivning af skat og provenuets størrelse og skattens anvendelse, herunder til sociale formål, pensioner og andre formål. Det er alene herhjemme, tingene fastlægges efter et flertal i det danske Folketings ønske og efter befolkningens valg.

Men tak for spørgsmålet; det giver mig anledning til yderligere at bekræfte den klarhed, vi alle har interesse i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1090

4) Til *statsministeren* af:

Eva Kjer Hansen (V):

»Hvordan vil statsministeren sikre, at der ikke sker nogen harmonisering af socialpolitikken i EU?«

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Det er et spørgsmål, som jeg tror at vi alle tidligere er blevet stillet over for, og jeg vil så her endnu en gang gentage og slå fast, at Maastricht-Traktaten ikke lægger op til en harmonisering på det socialpolitiske område i EU.

Jeg vil også gerne gøre et par ekstra bemærkninger om hvorfor.

For det første fremgår det klart af Traktatens artikel 51 og protokolaftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, at der kun ved enstemmighed i Rådet kan vedtages retsakter på området for social sikring for vandrende arbejdstagere. Kommissionen kan derfor ikke kræve ændring af eksisterende eller gennemførelse af nye regler på dette område, uden at samtlige medlemsstater er enige heri.

For det andet har vi, som vi tidligere har omtalt det i dag, Edinburgh-Aftalen, hvoraf det fremgår, at den enkelte medlemsstat selv fører sin egen fordelingspolitik og kan opretholde eller forbedre sin sociale standard, som jeg også havde lejlighed til at præcisere det i svaret på hr. Erhard Jakobsens spørgsmål.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg er glad for her i dag at få statsministerens garanti for, at EU ikke skal blande sig i socialpolitikken, og at vi fortsat selv tilrettelægger socialpolitikken og skattepolitikken osv. i Danmark.

Men en sådan garanti her i folketingssalen nytter jo ikke stort, hvis det er sådan, at man i diverse skrivelser til Kommissionen giver udtryk for et andet syn på forholdene og dermed giver grønt lys for, at man i EU-regi arbejder videre med sagen. Jeg må tilsyneladende nøjes med at konstatere, at statsministeren ikke agter at foretage sig videre for at få klargjort politikken på det her område. Vi må jo så selvfølgelig følge det op i Markedsudvalget for at have hånd i hanke med det her.

Jeg synes, det er meget problematisk, at der med disse skrivelser er blevet skabt tvivl om, hvordan regeringens politik er på det område, og det må vi så følge op. Har jeg forstået det korrekt, at statsministeren ikke ønsker at lægge afstand på nogen måde til de skrivelser, der er tale om, og ikke ønsker at tage initiativ til at få præciseret, hvad der egentlig er regeringens politik, og hvad man lægger i nærhedsprincippet med hensyn til social- og arbejdsmarkedspolitikken?

Charlotte Antonsen (V):

Jeg har forstået, at statsministeren i dag har lagt afstand til sine kandidater til Europa-Parlaments-valget; i hvert fald har statsministeren ikke ønsket at erklære sig enig i det valgprogram, de går til valg på. Jeg vil gerne spørge, om det er korrekt.

Mit andet spørgsmål drejer sig om den garanti, statsministeren nu har givet, som gik ud på, at den danske regering ikke vil medvirke til harmonisering på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område. Indebærer denne garanti fra statsministeren, hvis der kommer et forslag fra Kommissionen, at man så i Ministerrådet vil bede Kommissionen om at trække det pågældende forslag tilbage? Er det dét, der ligger i garantien fra statsministeren?

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg er jo en tålmodig mand, så lad gå, lad gå!

Svaret på det sidste spørgsmål, som jo ligger klart for enhver, er krystalklart: Ja, naturligvis. Det kan ikke forholde sig anderledes. Vi har en klar Edinburgh-Aftale, som tager udgangspunkt i det nationale kompromis, en Edinburgh-Aftale, som spillede en central rolle i folkeafstemningen den 18. maj, og som fortsat er grundlaget.

Som hr. Erhard Jakobsen klart præciserede i sit spørgsmål til mig, og som jeg bekræftede: Det er herhjemme, fru Eva Kjer Hansen, det er herhjemme og alene herhjemme, vi afgør vores socialpolitik, hvor mange skatte kroner der skal hentes hjem hvert år, og hvad skattekronerne skal bruges til f.eks. på det sociale område. Det er alene her, det afgøres, og sådan skal det fortsætte med at være.

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne sige tak for statsministerens

[Charlotte Antonsen]

klare ja til, at man kan bede Kommissionen om at trække forslag tilbage, der vedrører nærhedsprincippet på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område.

Jeg vil så spørge statsministeren, om det betyder, at statsministeren straks vil bede arbejdsministeren om, at EU-Kommissionen trækker de to direktivforslag, der foreligger i øjeblikket, om forældreorlov og om deltidsarbejde, tilbage. Vil statsministeren straks tage initiativ til det?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1076

5) Til indenrigsministeren af:

Charlotte Antonsen (V):

»Finder ministeren det rimeligt, at orlov blokerer for integration af flygtninge og indvandrere ved, at de i orlovsperioden undslår sig for at følge danskundervisning?«

Skriftlig begrundelse

I Birkerød Kommune vælger flygtninge og indvandrere at gå på orlov. Derved behøver de ikke at følge sprogundervisning for at få udbetalt ydelser fra det offentlige.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne bekræfte, at sådan som reglerne er i forældreorlovsloven, har flygtninge og indvandrere, der modtager kontanthjælp på lige fod med danskere, ret til at tage forældreorlov.

Orlovsydelsen kan ikke gøres betinget af, at modtageren følger den danskundervisning, der tilbydes flygtninge og indvandrere.

Jeg er naturligvis ikke blind for, at der både i relation til flygtninge og til indvandrere, som er i gang med at lære dansk, kan være nogle særlige vanskeligheder. Jeg vil derfor lave en lille arbejdsgruppe med folk fra Indenrigsministeriet, Arbejdsministeriet, Socialministeriet og Dansk Flygtningehjælp og bede dem om at klarlægge, om det overhovedet er et problem af nævneværdigt omfang.

Når vi har den klarhed, vil jeg gerne vende tilbage til spørgsmålet.

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne sige tak for svaret. Det er da

altid noget, at ministeren mener, at der er et problem. Nu har vi jo et eksempel fra Birkerød, som det er fremgået af Frederiksborg Amts Avis, der viser, at det er et problem, at flygtninge og indvandrere er begyndt at melde sig på orlov for at undgå at komme til danskundervisning.

Derfor forstår jeg egentlig ikke, at ministeren har brug for en arbejdsgruppe. Vil ministeren ikke hellere stoppe den trafik med det samme? For der er jo ikke nogen, der er interesseret i, at de personer, der ikke kan dansk, bliver stoppet i deres danskundervisning. Hvor længe skal den arbejdsgruppe arbejde, og hvorfor tager man ikke hånd om problemet, inden det udvikler sig?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

I denne regering er der tradition for hurtigtarbejdende arbejdsgrupper, og derfor mener jeg heller ikke, at det nødvendigvis bliver noget særlig langvarigt klarlægningsarbejde. Men jeg synes faktisk, det er en god idé, at vi sørger for, at vi har mere sikker grund under fødderne end et eksempel fra en enkelt kommune, før vi kaster os ud i ændring af de ordninger, som naturligvis er lavet til at gælde for alle borgere her i Danmark. Derfor er det vigtigt, at vi ved, hvad vi snakker om, inden vi afslutter overvejelserne.

Under alle omstændigheder vil jeg godt sige på forhånd, at det naturligvis tager udgangspunkt i, at der er lige ret for loven i Danmark, uanset om man er født i et andet land og har ret til at opholde sig her, eller man er født i Birkerød eller Hobro, eller hvor man ellers kommer fra.

Charlotte Antonsen (V):

Jeg har faktisk lidt vanskeligt ved at forstå ministerens svar, når ministeren siger, at ministeren vil have sikker grund under fødderne. Ministeren har jo en lovgivning, og den lovgivning er sikker grund under fødderne, for det fremgår med al mulig tydelighed, at orlovsordningerne også gælder for bistandsklienter, og at flygtninge dermed har mulighed for at undslå sig danskundervisning, hvis de vælger at gå på orlov.

Hvad mere har ministeren brug for? Skal det her have lov at udvikle sig igennem hele sommerferien, så det efterhånden spreder sig og al-

[Charlotte Antonsen]

le flygtninge framelder sig danskundervisningen, fordi de er gået på orlov?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg ved ikke, om fru Charlotte Antonsens opmærksomhed slappedes et øjeblik, mens jeg svarede, for det, der er min pointe, når jeg taler om sikker grund under fødderne, er omfanget af orlovsansøgninger fra flygtninge – altså anerkendte flygtninge – og indvandrere. Uden at vi ved præcis, hvor stort problemet er, er der ikke grund til at begive os ind i ændring af de ordninger, der nu engang eksisterer, og som bør eksistere for alle uanset deres herkomst.

Men i dette, at vi godt vil klarlægge omfanget, ligger der jo en erkendelse af, at der måske er et problem. Det er dette lille »måske«, vi gerne vil have fjernet. Jeg mener, det er en fortrinlig arbejdsmetode i seriøs politik, at vi ikke skal sige måske, men at vi ved, hvorfor vi skal lave ændringer – hvis der eventuelt er behov for det.

Charlotte Antonsen (V):

Jamen dette her med, at man venter lidt, og så får man sikker grund under fødderne, er jeg ikke enig med ministeren i. Vi ved jo i øjeblikket, at vi skal til at lukke 17.000 ekstra flygtninge ind, og hvordan vil man sikre sig, at man kender omfanget? Det kender man jo først, når folk har meldt sig til orlov. Jeg står aldeles uforstående over for det.

Hvis regeringen er enig i, at det er u hensigtsmæssigt, at man melder sig fra undervisning i dansk, fordi man er gået på orlov, hvorfor i alverden ændrer man så ikke bare loven og laver det om til en aftalebestemt orlov mellem en arbejdsgiver på den ene side og en lønmodtager på den anden side? Så var vi ude over dette problem, og så var der ikke noget med, at flygtninge skulle stilles anderledes – for i Venstre ønsker vi heller ikke at lave særlovgivning for flygtninge.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg kommer desværre til at foregribe besvarelsen af det næste spørgsmål, hvis jeg skal gå ind i en besvarelse af begrebet sikker grund, så jeg må bede om tilgivelse, hvis jeg nu kommer til at overskride grænserne imellem de to spørgsmål.

Når jeg bruger den terminologi, er det, fordi vi i forbindelse med besvarelsen af det spørgsmål, der er stillet af fru Charlotte Antonsen, har spurgt Dansk Flygtningehjælp, som jo står for integrationsprogrammerne, om de har kendskab til folk, der har søgt forældreorlov. Svaret derfra er, at det har man ikke; man har ikke kendskab til nogen, der har søgt forældreorlov.

Desuden har vi spurgt Socialministeriet, om man dér har nogle statistiske oplysninger, der kan give os denne sikre grund under fødderne. Svaret er, at det har man ikke, og det skyldes selvfølgelig, at man ikke i forbindelse med tildelelse af sociale ydelser efter bistandsloven foretager en registrering af, hvor folk er født, dvs. at man ikke har check på, om det er til en dansker, eller det er til en flygtning eller en indvandrer.

Socialministeriet har i den forbindelse også oplyst, at ministeriet på vores foranledning har foretaget telefoniske forespørgsler til en række kommuner for så blot at få en fornemmelse af, i hvor høj grad der er tale om, at indvandrere og flygtninge søger forældreorlov, men heller ikke på den måde har man kunnet få dét, som jeg efterlyser: sikker grund.

Det vil sige, at der altså kun kendes det ene tilfælde, som har været bragt frem, nemlig Birkerød Kommune, hvor det drejede sig om seks flygtningekvinder og fire indvandrerkvinder. Inden vi kaster os ud i noget med at justere regler, synes jeg, at vi skal vide mere end blot det eksempel fra Birkerød. Man må have mig undskyldt, når jeg fremturer med den påstand, at det er rimeligt nok, at lovgivere ikke blot har kendskab til en enkelt kommune, men til landet som helhed.

Formanden:

Jeg synes også, det er rimeligt, at man overholder taletiden – som en indskudt bemærkning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1077

6) Til *indenrigsministeren* af:

Charlotte Antonsen (V):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange flygtninge og indvandrere der har fået bevilget orlov og derfor ikke følger danskundervisningen?«

[Charlotte Antonsen]

Skriftlig begrundelse

Danskundervisning er central for, at flygtninge og indvandrere hurtigt begår sig i det danske samfund. Derfor burde anden lovgivning ikke forhindre forbedrede sprogkunderskaber.

Formanden:

Jeg ved ikke, om det spørgsmål er besvaret under det foregående, eller der stadig væk er selvstændige spørgsmål tilbage, men det overlader jeg til indenrigsministeren og spørgeren at finde ud af.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg har netop for et øjeblik siden afgivet alle de oplysninger, der overhovedet er tilgængelige, og jeg skal derfor gentage, at det, man ved, er, at seks flygtningkvinder og fire indvandrerkvinder i Birkerød har søgt forældreorlov, og at man derudover ikke har kendskab til omfanget af denne praksis. Og det er, som jeg just sagde under det foregående spørgsmål, baggrunden for, at vi skal forske lidt mere i det, inden vi tager stilling til, om der skal laves nogle ændringer.

Charlotte Antonsen (V):

Tak for svaret.

Jeg vil godt spørge ministeren, om det ikke er korrekt, at den normale procedure, når vi vedtager lovforslag i dette Folketing, er, at vi undersøger, hvad der er konsekvenserne af loven, inden vi vedtager den. Det er jo faktisk det, jeg beder ministeren om at gøre nu. Nu kan vi se – og vi er enige om – at der er nogle negative konsekvenser af den lov. Hvorfor så ikke få stoppet det, inden problemet breder sig til flere steder end Birkerød?

Ministeren har jo sådan set selv erkendt, at der er et problem med at få flygtninge til at følge danskundervisningen, for ministeren har i øjeblikket et lovforslag til behandling i Folketinget, nemlig lovforslag nr. L 136, som går ud på, at vi skal gøre noget mere for at sikre, at indvandrere og flygtninge følger danskundervisningen. Vi ved altså allerede i dag, at der har været lidt problemer med at få de fremmede til at følge undervisningen, og derfor er det vel oplagt, at denne her model vil brede sig. Hvorfor så ikke gribe ind nu i stedet for at vente, til problemet er blevet kæmpestort?

Birthe Rønn Hornbech (V):

På baggrund af, at ministerens parti og Venstre har indgået et forlig om integration for nogle år siden, forstår jeg ikke helt, at ministeren er mere optaget af, hvor få eller hvor mange sager der er.

Kan jeg ikke få ministerens ord for, at det her er et principielt problem, som er helt i strid med de aftaler, vi har indgået om integration, hvor danskundervisning er noget af det vigtigste og til syvende og sidst skulle være betingelsen for at oppebære dagpenge, sådan som det også fremgår af en redegørelse fra finansministeren sidste år?

Og vil ministeren så ikke tage undervisningsministeren med i det udvalgsarbejde, ministeren nævnte før?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Tak for det gode råd om at tage undervisningsministeren med i denne lille arbejdsgruppe; det synes jeg er en rigtig god idé.

Derudover kan jeg også bekræfte, at vi er meget optaget af i regeringen, at der er en selvfølgelig sammenhæng imellem det at modtage overførselsindkomster, og at man følger danskundervisningen som ny familiesammenført indvandrer. Derfor er det helt korrekt, at det er i den ånd, man har lavet den eksisterende lovgivning, og også i den ånd, vi har indgået et forlig omkring beslutningsforslag nr. B 65 – et socialdemokratisk beslutningsforslag fra regeringsskiftet.

Men jeg vil godt anfægte den lidt endimensionale måde, fru Charlotte Antonsen skildrer problemet på, for det er ikke blot et spørgsmål om, at man har haft svært ved at få indvandre og flygtninge til at følge danskundervisningen. Problemet har nærmest været det modsatte, nemlig at der har været lange køer til danskundervisningen.

Derfor ligger der i det lovforslag, der er til behandling i øjeblikket her i Tinget, først og fremmest en udvidelse af danskundervisningens omfang og kvalitet, for vi kan naturligvis ikke stille krav til folk om, at de skal følge en undervisning, der ikke bliver udbudt i tilstrækkeligt omfang. Derfor kan man vel skildre det på den måde, at det lige så meget har været samfundet, som ikke har sørget for, at ydelsen har været til stede i tilstrækkeligt omfang.

Charlotte Antonsen (V):

Hvor mange flygtninge skal framelde sig danskundervisningen, før regeringen griber ind på dette område? Det er det første spørgsmål.

Det andet, jeg vil sige, er en kommentar og et spørgsmål til det, ministeren lige sagde, hvor ministeren siger, at de fremmede står i kø for at modtage danskundervisning. Hvorfor står der så i den skriftlige fremsættelsestale til lovforslag nr. L 136, at »undervisningen skal være obligatorisk for nye familiesammenførte voksne«. Hvis det ikke er noget problem, hvis alle ønsker at følge undervisningen, hvorfor skal den så overhovedet gøres obligatorisk?

Nu ved jeg godt, at det er et stykke tid siden, at det lovforslag er blevet fremsat, men jeg kan i hvert fald se, at regeringen taler i to spor, om jeg så må sige, så det, jeg er interesseret i, er, hvor vi står i dag.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Vi står i dag dér, hvor vi hele tiden har stået, nemlig ved konstateringen af, at der bør være en sammenhæng mellem det at få kontanthjælp eller arbejdsløshedsunderstøttelse og det at følge danskundervisningen, men ét af hovedproblemerne har været, at der ikke har været tilstrækkelige kurser.

Og derfor er hovedhensigten med det lovforslag, der er til behandling nu – det er i øvrigt en opfølgning på et af Byudvalgets mange forslag – at vi selvfølgelig vil sørge for, at der er tilstrækkelige kurser til rådighed. Det er også baggrunden for, at der er afsat flere penge til formålet end hidtil.

Så vil jeg i øvrigt godt i forhold til det spørgsmål, som fru Charlotte Antonsen stillede tidligere, hvor hun spurgte, om det ikke var en god tradition, at man undersøgte virkningerne af et lovforslag, før man vedtog det, svare: Jo! Det synes jeg er en mægtig god idé, på samme måde som jeg naturligvis synes, at det er vigtigt, at vi sørger for, at vi har tilstrækkelige oplysninger til rådighed, inden vi ændrer en lov; så på den snedige måde hænger tingene egentlig ganske godt sammen.

Charlotte Antonsen (V):

Jamen jeg føler, at oplysningerne er klart tilstrækkelige. Der er i loven om orlov en mulighed, som hverken regeringen eller oppositio-

nen mener skal eksistere, nemlig at flygtninge kan hoppe fra undervisning ved at melde sig til orlov. Den virkning er til stede, og den mulighed eksisterer for samtlige landets flygtninge, der er på bistandshjælp, og den eksisterer for samtlige landets indvandrere, der er på dagpenge, så jeg mener ikke, at man behøver at undersøge sagen mere. Det svarer til helt normal lovgivningspraksis her i huset, at man ser på det mulige omfang af konsekvenserne af en lovgivning.

Jeg vil gerne derudover spørge ministeren helt konkret: Hvor mange skal melde sig, før man ændrer loven, og vil udvalget barsle inden sommerferien?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg synes, at der er en ting, der er langt bedre end at undersøge det mulige omfang af et problem, nemlig at skabe kendskab til det faktiske omfang, og det er præcis det, der ligger i, at vi gerne vil lave en lille arbejdsgruppe omfattende de allerede nævnte plus den nyinviterede undervisningsminister, og at vi sørger for, at det arbejde kan blive afsluttet meget hurtigt.

Jeg tør ikke sætte dato på, men der er overhovedet ikke grund til at spørge på den måde, som fru Charlotte Antonsen gør. Det vil nemlig ikke være antallet af frameldinger til danskundervisning, som skal styre dette her. Det skal alene være, hvor mange uger der går, før vi ved præcis, hvad vi snakker om, altså hvor lang tid der vil gå, før man er klar over, om det, man har set som en tendens i Birkerød, også gælder andre steder. Og det tror jeg ikke behøver at tage et meget stort antal uger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1078**7) Til arbejdsministeren af:****Charlotte Antonsen (V):**

»Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at orlov ikke forhindrer flygtninge og indvandrere i at følge danskundervisningen?«

Skriftlig begrundelse

I Birkerød Kommune vælger flygtninge og indvandrere at gå på orlov. Derved behøver de ikke at følge sprogundervisning for at få udbetalt ydelser fra det offentlige.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil erklære mig helt enig med indenrigsministeren i betragtningen om, at indvandrere og flygtninge og danskere skal have samme rettigheder i vores samfund og altså også samme rettigheder, når det drejer sig om at gå på børnepasningsorlov.

I dag er det sådan, at der kun er en enkelt undtagelse. Der er nemlig en undtagelse i loven, som betyder, at for unge under 25 år, der står over for deres første aktiveringstilbud, har vi skønnet, at aktiveringstilbudet gik forud for orlov; men det er også den eneste undtagelse, der er i lov om orlov.

Jeg vil indskrænke mig til at svare på den måde, at jeg er enig i nedsættelsen af den arbejdsgruppe, som skal belyse, hvor stort omfang af dette problem er, og belyse de faktiske kendsgerninger, og dermed bakker jeg helt op om indenrigsministerens lille arbejdsgruppe.

Charlotte Antonsen (V):

Det kommer jo ikke som nogen overraskelse, at arbejdsministeren er enig med indenrigsministeren, men jeg spørger generelt til denne lov om orlov. Altså, én ting er, at bistandsklienter kan gå på orlov, selv om det er lidt vanskeligt at forstå, fordi hovedformålet med orlov, så vidt jeg er blevet oplyst af regeringen, er noget med, at man bytter job, og bistandsklienter har som bekendt ikke noget job, og derfor har de ikke noget at bytte med, når de går på orlov.

Men er ministeren ikke enig med mig i, at der er en stor risiko for, at det, at flygtninge nu også kan gå på orlov for at undgå danskundervisning, kan bidrage i negativ retning til den omfattende kritik, der er af dansk flygtningepolitik? Er ministeren ikke enig i, at man netop på den baggrund burde stoppe dette her med det samme? Er der ikke problemer nok i det danske samfund med holdningen til fremmede?

Det mener vi i Venstre, og derfor mener vi, at denne helt unødvendige mulighed skulle stoppes. Og det skal ikke gøres ved særlovgivning for flygtninge; det skal gøres ved at genindføre den aftalebaserede orlov, så kommunen kan sige nej, hvis kommunen skønner, at en bistandsklient har godt af for sin egen skyld at følge danskundervisningen, så vedkommende kan begå sig i det danske samfund.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det er efterhånden gået op for både mig og regeringen, at Venstre er meget lidt tilhænger af orlovsordningen for nu at sige det meget diplomatisk. Men at man vil gøre alle mulige krumspring og have mange indgange til at få fjernet orlovsmulighederne både for dem, der er i bistandssystemet, og dem, der er i dagpenge-systemet, det er regeringen ikke enig i.

Et af de formål, der er med børnepasningsorloven, er at være sammen med sine børn, hvis man ønsker det, og den mulighed skal indvandrer- og flygtningekvinder og -mænd have på tilsvarende måde, som danske mænd og kvinder har det. Jeg vil afvise den form for manipulation, som ligger i fru Charlotte Antonsens formulering, når hun siger: For at undgå danskundervisning, bruger man orlov. Hvorfor dog den mistænkeliggørelse af indvandrerkvinder, som gerne vil bruge børnepasningsorloven? Det vil de, fordi de gerne vil være sammen med deres børn, og det er der sådan set ikke noget forunderligt i.

Charlotte Antonsen (V):

Som ministeren ved, vil en bistandsklient, der går på orlov, modtage nøjagtig det samme beløb, som da vedkommende var på bistandshjælp. Det vil sige, at de flygtninge fra Birkerød, som vi taler om, altså alligevel har ønsket at gå på orlov, selv om de får nøjagtig det samme beløb udbetalt i kroner og øre. Den eneste forskel på at være på bistandshjælp og at være på orlov er, at man slipper for danskundervisningen.

Jeg forstår ikke ministerens sidste svar til mig om, at det ikke er for at slippe for danskundervisningen. Det er jo netop for at slippe for danskundervisningen. Og jeg vil gerne have, at ministeren svarer igen, for det svar, jeg fik før, var simpelt hen ulogisk.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg hørte tidligere indenrigsministeren og nu også arbejdsministeren sige, at udlændinge skal have samme rettigheder som danskere. Det er vi meget enige i i Venstre. Jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, om ikke arbejdsministeren er enig i, at udlændinge også skal have de samme pligter for at kunne få de samme rettigheder. Er arbejdsministeren enig i, at man skal kunne dansk for at kunne oppebære dag-

[Birthe Rønn Hornbech]

penge? Sådan læste jeg finansministerens rapport sidste sommer.

Og kan arbejdsministeren ikke være enig i, at det egentlig også er at vanskeliggøre det lidt for udlændingene, det er en signalforvirring, og det sætter dem i et dilemma, at vi på den ene side siger, at de skal følge danskundervisningen, og på den anden side siger, at de i øvrigt kan blive fri for det. Vil ministeren ikke godt indrømme, at det er et principielt dilemma, som egentlig ikke gør det lettere for udlændingene at forstå reglerne?

Pernille Frahm (SF):

Foreløbig ved vi, at seks flygtninge åbenbart har søgt orlov og åbenbart derfor ikke deltager i danskundervisningen, og så ved vi, at der er et parti herinde, der er meget utilfreds med orlovsordningerne, de orlovsordninger, som trods en meget elendig finansiering – som SF i øvrigt har kritiseret tidligere – har vist sig at være en succes.

Vil ministeren ikke give mig ret i, at det, vi er ude for nu, er et tilfælde, hvor man skyder spurve med kanoner? Vil ministeren sørge for at undersøge, om det måske er danskundervisningens indhold, der gør, at man ikke er så vild med den – hvis det skulle være det, der er baggrunden for, at man har søgt orlov? Vil ministeren med andre ord undersøge relevansen af den danskundervisning, der bliver givet i Birkerød?

Bodil Thrane (V):

Jeg hørte for et øjeblik siden, at arbejdsministeren sagde, at Venstre er meget lidt tilhænger af orlovsordninger.

Jeg vil gerne meddele her fra denne talerstol, at vi ikke er imod orlovsordninger, når de kan aftales i skøn fordragelighed mellem arbejdsmarkedets parter, men vi er imod en orlovsordning, der øger spændingerne i befolkningen, og det føler vi faktisk at regeringen ikke har noget imod sker. Derfor skal mit spørgsmål være, om ikke ministeren er enig i, at risikoen for, at man giver flygtninge og fremmede orlov, så de ikke længere kan modtage danskundervisning, forsinker en nødvendig integration og et nødvendigt kendskab til dansk.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne sige til både fru Charlotte An-

tonsen, fru Birthe Rønn Hornbech og fru Bodil Thrane, at det er regeringens opfattelse, at indvandrere og flygtninge skal være ligestillede med danskere i forhold til børnepasningsorloven.

Børnepasningsorloven betyder, at man i en periode melder sig ud af arbejdsmarkedet for at drage omsorg for sine børn. Det synes regeringen er fint og godt, og det har vi altså ikke de store problemer med, men jeg vil henvisse til det, som indenrigsministeren sagde før, nemlig at vi nedsætter en lille arbejdsgruppe for at belyse dette spørgsmål.

Så spurgte fru Pernille Frahm, om jeg ikke var enig i opfattelsen af, at man skyder spurve med kanoner, og jeg er enig i, at det simpelt hen er en helt utrolig fantasifuld indgang til at få fjernet orlovsretten, som er en af de mest populære ordninger, vi overhovedet har set i nyere tid. Der er jo run på orlovsordningerne, selv om jeg kunne forstå, at SF ikke var helt tilfreds med ydelsesniveauet. At seks indvandrerkvinder så gerne vil være sammen med deres børn i en periode og dermed være fritaget for 20 timers undervisning, har jeg meget svært ved at se skulle kunne vælte hele den idé og den vision, der ligger i orlovsreformen.

Charlotte Antonsen (V):

Ministeren bliver ved med at tale om, at ministeren ikke ønsker, at indvandrere og flygtninge skal have en anden stilling i Danmark end danskere, men det er der overhovedet heller ingen der har bedt om. Når først flygtninge og indvandrere er kommet inden for landets grænser, ønsker også Venstre, at de ligestilles med danskere.

Det, vi har spurgt ministeren om, er, om ministeren vil genindføre den aftalebaserede orlov, for det vil give kommunerne mulighed for at sige til indvandrerkvinderne, at de gerne må gå på orlov, men at de skal fortsætte med at følge deres danskundervisning, for det er til gavn for dem selv og i øvrigt også til gavn for de børn, som orlovssystemet er skabt for.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Svaret er nej!

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1094

8) Til *arbejdsministeren* af:

Charlotte Antonsen (V):

»Vil ministeren ændre loven om orlov, så det undgås, at dagplejemødre afskediges?«

Skriftlig begrundelse

Af TV-Avisen den 21. april 1994 fremgik det, at der nu skulle afskediges et antal dagplejemødre i Videbæk Kommune, ligesom det i Allerød Kommune, jf. Frederiksborg Amts Avis den 22. april 1994, også er et problem.

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne begrunde spørgsmålet. Det fremgik af TV-Avisen den 21. april i år, at der skulle afskediges et stort antal dagplejemødre i Videbæk Kommune som følge af orlovsordningen, og det har også i Frederiksborg Amts Avis været omtalt, at Allerød Kommune har et tilsvarende problem.

Grunden til, at jeg stiller dette spørgsmål, er, at det for os at se er aldeles uholdbart, at dagplejemødre på grund af en midlertidig ordning – det er jo kun et halvt år, vi taler om – skal fyres rundt omkring i hele landet. Regeringen siger, at den vil sørge for flere job, men konsekvensen af orlovsordningen er altså, at en stribe dagplejemødre bliver afskediget, men skal genansættes et halvt år efter. Der er nogle enorme skulder på arbejdsmarkedsområdet, og derfor er dette spørgsmål for os at se væsentligt.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det stillede spørgsmål er klart, og det kræver selvfølgelig også et klart svar.

Et af hovedformålene med lov om orlov er at give forældrene mere tid sammen med deres børn. Det formål opfyldes til fulde, så der er ikke behov for at ændre loven, og dermed burde sagen i og for sig være afgjort. Men i og med at det drejer sig om orlov, er det ikke så enkelt, for når vi taler om orlov, sættes en række almindelige synspunkter ud af kraft.

Det er ifølge spørgeren et problem, at nogle af hendes partifæller i kommunerne har valgt at tilpasse størrelsen af den offentlige sektor til behovet i den situation, hvor et antal forældre har valgt i en periode selv at passe deres børn.

Det skulle i hvert fald gøre det nemmere at imødegå et af de flaskehalsproblemer, Venstre taler så meget om, nemlig mangelen på kvalificerede medhjælpere i daginstitutionerne. Den slags burde alt i alt imødekomme en række liberale synspunkter om størrelsen af den offentlige sektor, værdien af, at børnene passes af deres egne forældre, og den overhængende risiko for flaskehalse; men som sagt tages der åbenbart andre hensyn i denne sag.

Charlotte Antonsen (V):

Tak for svaret. Der tages ikke andre hensyn i denne sag, end at Venstre fortsat ønsker en reduceret offentlig sektor.

Det, der er problemet med orlovsordningen, er for det første, at ordningen er midlertidig, så vi ikke aner, hvad der sker om 3 år, og for det andet, at de mennesker, der får lov til at gå hjemme, kun får det i et halvt år, dvs. at vi i øjeblikket oplever, at en hel masse skynder sig og få denne orlov, og så vender de tilbage til arbejdsmarkedet om et halvt år.

Problemet er også, at man i mellemtiden selvfølgelig skal tilpasse antallet af offentlige job, bl.a. dagplejemødrene, til den reducerede bestand af børn vel vidende, at det hele vil være overstået om nogle år, for så har alle, der måtte ønske det, haft dette halve års orlov.

Det store problem er de enorme udsving, der er i det, for denne lov burde i stedet have drejet sig om at skabe større fleksibilitet og bedre muligheder for deltidsjob, så forældrene fik en generel mulighed for i et større omfang at tage sig af deres børn i stedet for at lave det her abrupte med et halvt år, og så er det hele overstået inden for de næste 3 år.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg kunne godt lige tænke mig at spørge arbejdsministeren om en enkelt ting vedrørende den sag, vi drøfter her, og det er: Hvor stort et omfang har det egentlig? Har ministeren en opgørelse, der nogenlunde viser, hvor mange dagplejemødre der egentlig er blevet afskediget, fordi børnene trækkes ud på grund af forældrenes orlov? I den forbindelse må jeg konstatere, at det da må være helt rigtigt – og det går jeg ud fra ministeren er enig i – at kommunerne selvfølgelig afskediger deres dagplejemødre, i takt med at der er færre børn, ellers er der ingen som helst logik i noget som helst.

[Poul Nødgaard]

Jeg vil også godt lige bede arbejdsministeren om at bekræfte, at en af de omkostninger, man betaler ved orlovsordninger, er, at man nu ser en lang række dagplejemødre blive ledige, men hvor stort omfanget er, ved jeg ikke noget om, men det går jeg ud fra at en kompetent arbejdsminister stående på ét ben kan svare på.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Først til fru Charlotte Antonsen: Det forekommer mig, at fru Charlotte Antonsen er lidt ude at svømme, for så vidt jeg har forstået den liberale opfattelse af den offentlige sektor, er den, at den til enhver tid skal modsvare de behov, der måtte være i befolkningen, og det siger sig selv, at behovet er mindre hos børnefamilierne, hvis de i perioder bliver hjemme og passer deres børn. I øvrigt er det en kommunalpolitisk prioritering at tilpasse den offentlige sektor og afgøre, om det er daginstitutionerne eller dagplejerne, man skal neddrole.

Så vil jeg godt gøre den enkelte tilføjelse, at det er ansvarlige, kompetente kommunalpolitikere, der træffer disse beslutninger, og indtil nu er det da min opfattelse, at det liberale Venstre lægger meget vægt på det kommunale selvstyre og som sagt også på, at den offentlige sektor til enhver tid tilpasser sig de behov, borgerne har.

Jeg takker hr. Poul Nødgaard for de pæne betragtninger. Jeg er ikke på stående fod i stand til at give nogen opgørelse over antallet af tilpasninger i kommunerne, men hvis jeg på nogen måde kan få tallene frem, vil jeg da sørge for, at Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg får dem. Jeg forstod også på hr. Poul Nødgaard, at hr. Poul Nødgaard ikke så det som noget problem, at kommunerne tilpasser deres offentlige system til det behov, der måtte være, og den betragtning er jeg helt enig i.

Charlotte Antonsen (V):

Ministeren har desværre ikke forstået mit spørgsmål, så jeg vil gerne formulere det på en anden måde.

Er det ikke korrekt, at udbudet af arbejdskraft reduceres i 1993, 1994 og måske endda ind i 1995, fordi lønmodtagerne har mulighed for at gå et halvt år på en orlov betalt af staten?

Forventer ministeren ikke, at den reduktion af arbejdskraftudbudet vil falde bort, når or-

lovsmulighederne er opbrugt? Det vil sige, at man får et arbejdskraftudbud, der er stærkt svingende i disse år som følge af regeringens lov om orlov.

Er det derfor ikke et problem for lønmodtagere, der ønsker fast beskæftigelse, at der bliver tale om fyringer det ene år og genansættelser det andet år?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Som jeg sagde før, ser jeg ikke noget problem i, at ansvarlige kommunalpolitikere tilpasser den offentlige sektor på børneområdet til det behov, der til enhver tid er.

Nu er orlovsordningerne en 3-årig forsøgsordning, og det er da rigtigt, at der i den periode formentlig vil være et stort antal forældre, der ønsker at være sammen med deres børn, og det synes regeringen er ganske godt. Vi synes, det er en god ordning, og uanset hvor mange onsdagsspørgsmål fru Charlotte Antonsen kunne finde på at stille i de næste måneder, laver vi altså ikke om på den.

Hvad der sker efter de 3 år, er jeg ikke i stand til at sige; vi skal selvfølgelig følge udviklingen, og så tager regeringen bestik af, på hvilken måde orlovsordningerne skal fortsætte.

Jeg har nu også lidt svært ved at dele denne bekymring for medarbejdere i den offentlige sektor, som fru Charlotte Antonsen tilsyneladende nærer, for fru Charlotte Antonsen argumenterer jo selv for – det gjorde hun i hvert fald i sit første indlæg – at man ved deltidsarbejde eller hjemmearbejde skulle skabe rammer for, at forældrene kunne være derhjemme og passe børnene, men så ville konsekvensen da blive den samme.

Man kan altså ikke samtidig have det synspunkt, at forældrene så vidt muligt skal passe deres egne børn, og at man skal have en stor offentlig sektor til også at tage hånd om børnene. Det skal tilpasses hinanden, og det sker i et dynamisk samfund.

Charlotte Antonsen (V):

Er det ikke korrekt, at konsekvensen af fleksibel arbejdstid og af større muligheder for på et normalt job at have nedsat arbejdstid ikke fører til store svingninger i udbudet af arbejdskraft, og er det ikke korrekt, at en generelt større fleksibilitet på arbejdsmarkedet med større

[Charlotte Antonsen]

muligheder for deltidsarbejde ikke ville føre til, at man den ene dag fyrede en masse dagplejemødre, og den næste dag genansatte dem?

Ville det ikke være en mere velovervejet og langsigtet politik at lave systemet på den måde, hvis det er børnene og familierne, man ønsker at tilgodese?

Eva Kjer Hansen (V):

Ministeren gav udtryk for, at man senere må overveje, hvad der skal ske, når den 3-årige forsøgsperiode udløber. Skal ministerens svar forstås på den måde, at ministeren ikke er enig med statsministeren, når statsministeren har givet udtryk for, at statsministeren ønsker, at orlovsordningerne skal gøres permanente, når de 3 år er gået?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg kan berolige fru Eva Kjer Hansen med, at jeg er enig med statsministeren. Men det forekommer mig nu, at vi er på vej ud over det spørgsmåls rammer, som jeg har fået stillet, nemlig: Vil ministeren ændre lov om orlov, så det undgås, at dagplejemødre afskediges? Regeringen vil ikke ændre på lov om orlov!

Formanden:

Ministeren har ret i sin vurdering, vil jeg gerne have lov at sige til fru Eva Kjer Hansen.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil bare gerne have bekræftet, at arbejdsministeren ønsker, at orlovsordningerne gøres permanente, når den 3-årige forsøgsperiode udløber.

Formanden:

Bemærkninger fra formanden har åbenbart ingen særlig virkning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1095

9) Til *arbejdsministeren* af:

Bodil Thrane (V):

»Er det regeringens hensigt, at orlovsordningerne skal føre til afskedigelse af dagplejemødre?«

Skriftlig begrundelse

Den 21. april 1994 fremgik det af TV-Avisen, at der nu skulle afskediges et antal dagplejemødre i Videbæk Kommune.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Regeringen og jeg selv deler spørgerens bekymring for afskedigelse af dagplejemødre, for det er altid ubehageligt, når en påregnet indkomst falder bort. Men jeg må indrømme, at bekymringen lyder en smule hult, når det er Danmarks liberale parti Venstre, der udtaler sig, som jeg allerede har nævnt under det foregående spørgsmål.

Landets kommuner tilrettelægger selv deres dagtilbudsstrukturer, og de tager i denne forbindelse selv stilling til, hvordan de vil imødekomme forældrenes ønsker om pasning af de mindste børn. Det er altså op til en lokal afgørelse, og det burde jo lyde som sød musik i ørerne på et parti, der gerne fremhæver værdien af det nære samfund.

Orlovsordningerne opfylder deres formål, som bl.a. er at skabe rotation og give mere tid til et bedre familieliv. At de så også gør det en smule nemmere for kommunerne at etablere den nødvendige pasningsgaranti, som regeringen ønsker indført, er en sympatisk sidegevinst.

Afskedigelser er aldrig rare, men omstændighederne bør jo erindres, og de får mig til at konkludere, at spørgerens bekymring er af en anden karakter end den, jeg selv føler.

Bodil Thrane (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Jeg er utrolig glad for ministerens omsorg for det kommunale selvstyre, og det vil vi meget gerne tage til os i fremtiden. Men jeg vil gerne stille ministeren det spørgsmål, om regeringen havde en målsætning om at knække ledighedskurven ad den vej, da man fremlagde de orlovsordninger, vi nu ser.

Så vil jeg sådan til almindelig orientering fortælle, at det fremgik af TV-Avisen, at der var tale om 500 dagplejemødre, der blev ledige med disse orlovsordninger, og det er dog et anseeligt antal.

Jeg håber, ministeren har forstået mit spørgsmål.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil godt minde Venstres aktive spørgere her uge efter uge vedrørende orlov – og nu i dag specielt børneorloven – om, at orlov primært er til for forældrenes og børnenes skyld og ikke for dem, der er ansat, eller for den struktur, der i dag er på dagplejeområdet. Det er for børnenes skyld, vi har lagt vægt på, at forældrene fik mulighed for at være sammen med dem i en forholdsvis lang sammenhængende periode, når børnene er under 9 år, og det kan have nogle konsekvenser i forhold til de kommunalpolitiske afgørelser, der skal træffes, når man skal tilpasse sin dagtilbudsstruktur. Jeg er bekendt med, at Forbundet for Offentligt Ansatte lægger megen vægt på, at de dagplejere, som kan komme i klemme i tilpasningen af strukturerne, motiveres og gives mulighed for uddannelsesorlov, og det synes jeg faktisk er meget frugtbart, for så kan de jo netop komme ind på andre fagområder med nogle nye kvalifikationer og ny viden. Så det er altså også en del af et samfund, der udvikler sig, når en regering gerne vil fremme det mål, at der skal være større sammenhæng imellem familieliv og arbejdsliv, og det vil denne regering.

Bodil Thrane (V):

Jeg er naturligvis glad for at få det bekræftet, men jeg troede faktisk, at en del af de meget flotte orlovsordninger, der blev vedtaget ved regeringsdannelsen, var for at give plads til nye og til at sikre, at ledige kom i gang inden for de eventuelle orlovspladser, der ville blive. Men det har jeg så forstået ikke er tilfældet, og derfor vil jeg gerne spørge, om ikke det indgår i regeringens overvejelser, når man nu skal se på orlovsordningerne igen, at prøve at sikre, at der kommer den rotation, som jeg som sagt havde forstået også var en del af orlovsordningerne.

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil også gerne takke for svaret.

Jeg forstod på ministeren, at intentionen med hele det her orlovshalløj er, at man skal skabe større sammenhæng mellem familielivet og arbejdslivet, og jeg forstod i den forbindelse, at ministeren faktisk var ligeglad med de 500 dagplejemødre, eller hvor mange det nu er, der er blevet afskediget, og som man jo må for-

vente man får brug for igen på et senere tidspunkt. Målet helliger altså midlet, og når arbejdsministeren i dag udtaler sig om orlovsordningen, er det pludselig familien og børnene, det drejer sig om. Men ellers har man jo hørt udadtil, at det drejer sig om at få sat de arbejdsløse ind i nogle ledige job, men den prioritering er åbenbart faldet bort i dag i anledning af dette spørgsmål.

Eva Kjer Hansen (V):

Synes ministeren ikke, at det er problematisk, når orlovsordningerne betyder, at der bliver færre valgmuligheder inden for den offentlige børnepasning, i og med at så mange dagplejemødre bliver fyret?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg synes, det er problematisk, hvis Folketinget skal træffe beslutning om, hvordan kommunerne skal tilrettelægge deres dagtilbud. Det synes regeringen er problematisk, og jeg vil så også tilføje en almindelig forundring over, at et sådant udsagn kan komme fra partiet Venstre.

Så blev jeg en lille smule forvirret over to Venstreaktører her. Fru Bodil Thrane sagde: De flotte orlovsordninger, og fru Charlotte Antonsen sagde: Det dér orlovshalløj. Er man for, eller er man imod orlov? Det er faktisk lidt svært at finde ud af. Jeg sagde udtrykkelig til fru Bodil Thrane før, at jeg ved, at Forbundet for Offentligt Ansatte lægger megen vægt på, at de dagplejere, som i en periode skulle overveje, på hvilket område de vil uddanne sig, kommer ind i et uddannelsesforløb, og det kunne måske være meget naturligt, at de uddannelsesforløb gik i retning af daginstitutionsområdet eller børneområdet generelt. Det synes jeg faktisk er vigtigt, og det kan jo være en fin kombination imellem forældreorlov på den ene side og på den anden side, at nogle kan dygtiggøre sig på nogle andre fagområder. Den anden pointe i orlovsordningerne er præcis, at der skal skabes så megen rotation, fleksibilitet og luft i vores arbejdsmarkedspolitik og uddannelsespolitik som overhovedet muligt, og det ser faktisk ud, som om det også bliver en succes.

Det er forkert forstået, når fru Charlotte Antonsen har opfattet det sådan, at jeg er ligeglad med fyrede dagplejere, for det er jeg ikke. Jeg lægger megen vægt på, at de fyrede dagplejere

[Arbejdsministeren]

kommer ind i et uddannelsesforløb, og det ved jeg som sagt også at mange af dem er i fuld gang med. Det er deres forbund meget optaget af, og det synes jeg er en flot faglig udfordring.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1079

10) Til *skatteministeren* af:

Kirkegaard (KF):

»Agter ministeren at stille toldefterbetalings-sagerne bl.a. vedrørende import af rejer fra Island i bero, indtil den af udenrigsministeren i Markedsudvalget den 20. april 1994 nævnte prøvesag ved Østre Landsret er afsluttet?«

Skriftlig begrundelse

En række danske importører har i god tro og i tillid til oprindelsescertifikater attesteret af de islandske toldmyndigheder importeret bl.a. rejer med de efter reglerne gældende toldpræferencer. Der er nu sået tvivl om, hvorvidt disse certifikater er udfærdiget på et korrekt grundlag, hvilket har foranlediget de danske toldmyndigheder til at rejse et antal efterbetalings-sager, og i den forbindelse har man også foretaget modregning i virksomhedernes tilgodehavender hos toldvæsenet.

Skatteministeren (Stavad):

Jeg vil godt takke hr. Kirkegaard for et helt igennem relevant spørgsmål. Hr. Kirkegaard spørger, om jeg agter at stille toldefterbetalings-sagerne bl.a. vedrørende import af rejer fra Island i bero, indtil den af udenrigsministeren i Markedsudvalget den 20. april 1994 nævnte prøvesag ved Østre Landsret er afsluttet.

Den sag, der blev omtalt i Markedsudvalget sidste onsdag, vedrører efterbetaling af told for tunkonserves importeret fra Thailand. Sagerne er startet på grundlag af en anmodning fra Kommissionen, og de vedrører især spørgsmålet, om den leverede tunfiskeart er præferenceberettiget, det vil sige, om den er berettiget til nedsat told. Sagerne på dette område er tilladt stillet i bero på betingelse af, at de berørte virksomheder afgiver en erklæring, der afbryder forældelsen, og erklærer sig rede til at forrente kravet. Virksomheder, der allerede havde be-

talt, eller hvor kravet er blevet modregnet i f.eks. negativ moms, har ikke fået reguleret beløbene. Hvis en senere afgørelse giver importørerne medhold, vil de betalte eller modregnede beløb blive udbetalt med renter.

Sagerne, der vedrører regulering af told af rejer fra Island, er tilsvarende rejst på grundlag af en anmodning fra Kommissionen. De adskiller sig fra tunfiskesagerne ved ikke at handle om varernes art, men om deres oprindelse. Domstolsafgørelsen i tunfiskesagen kan derfor ikke umiddelbart anvendes i rejesagerne. Told- og Skattestyrelsen har meddelt mig, at styrelsen allerede i sidste uge tog de første skridt til en berostillelse af efteropkrævningerne, indtil certifikaterne endeligt tilbagekaldes af de islandske myndigheder. Betingelserne for en sådan berostillelse vil være, at der afgives en afbrydelseserklæring, og at der betales renter.

Kirkegaard (KF):

Jeg takker ministeren for svaret, som jeg opfatter som en positiv reaktion på det spørgsmål, jeg har stillet. Jeg opfatter svaret på den måde, at der nu bliver et pusterum, indtil man får mulighed for at efterprøve sagerne på Island mere grundigt. Det vil jeg gerne takke skatteministeren for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1086

11) Til *socialministeren* af:

Eva Kjer Hansen (V):

»Hvordan vil ministeren sikre, at opholdssteder for børn får refunderet sygedagpenge?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge fagbladet Socialpædagogen nr. 8 har Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening opgivet at finde en løsning på manglende sygedagpengedækning for personale på opholdsstederne for børn efter bistandslovens § 66.

Socialministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Spørgsmålet er jo en opfølgning af et samrådsspørgsmål, og jeg kan bekræfte, at dagen efter, at vi modtog spørgsmålet, fik vi et brev

[Socialministeren]

fra Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen om, at de kommunale organisationer ikke havde fundet det muligt at pege på en løsning på problemet.

Da jeg selv er dybt interesseret i at få en løsning, vil jeg nu tage et møde med de to organisationer for nærmere at få begrundet, hvorfor det er opgivet at lade opholdsstedernes udgifter til sygedagpenge indgå i beregningen af taksterne.

Jeg vil også gerne drøfte eventuelle andre løsningsmuligheder igennem med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, idet jeg fortsat er af den opfattelse, at opholdsstedernes økonomiske problemer i forbindelse med langvarig sygdom hos personalet skal løses i samarbejde med netop de to organisationer.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil gerne takke socialministeren for svaret. Jeg synes godt nok, det er lidt pinligt, at der ikke er sket mere på dette område. Det er rigtigt, at vi har haft et samråd om dette emne, men den første henvendelse om denne problematik blev rejst fra Socialudvalgets side allerede i oktober måned sidste år, og ministeren har så bare ladet tiden gå med henvisning til, at amter og kommuner må prøve at finde en løsning. Nu kan jeg så forstå, at socialministeren endelig selv vil tage sig af sagen.

Men kan jeg ikke få et bud på, hvordan ministeren vil sikre, at opholdsstederne får refunderet sygedagpengene? Jeg synes altså, at det her er at svigte opholdsstederne. Det er klart, at det skaber utryghed for de ansatte, men det gør det så sandelig også for de børn, der er på opholdsstederne, og jeg synes, det er aldeles utilfredsstillende, at der ikke for længst er kommet en løsning på dette problem.

Hvordan agter ministeren at løse problemet? Hvad er det for en model, der skal anvendes? Nu synes jeg, tiden løber ud, og det kan ikke være rigtigt, at man nu på ny skal til bare at overveje forskellige modeller. Vi må have et klart svar på, hvad det er, regeringen går efter.

Erik Larsen (V):

Jeg er ikke i tvivl om, at ministeren taler sandt, når ministeren siger, at hun gerne vil finde en hurtig løsning på problemerne, men jeg synes også, at der var for lidt konkret.

Reelt har problemet været kendt i over et halvt år, og det er også sådan, at flere af de i alt 200 institutioner her i landet nu har økonomiske problemer. Kan ministeren ikke her i folketingsalen give et tilsagn om, at man vil få løst problemet inden for en frist af 14 dage? Det er virkelig alvorligt.

Socialministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Jeg vil sige, at det er ikke helt rimeligt at tro, jeg mangler vilje til at gøre noget ved sagen, og det er heller ikke helt medholdeligt at sige, at det har taget urimelig lang tid.

Som det har været beskrevet, har problemet været en kastebold mellem flere forskellige instanser. Den 20. januar blev der indkaldt til møde, og den 2. februar fik vi drøftet sagen, og så har vi først fået svaret nu. Det har ikke skortet på vilje fra Socialministeriets side til at rykke for at få det. Men det, der ikke er tilfredsstillende, er, at svaret var, at det problem ønskede man ikke at løse; man lagde det over på socialministerens bord igen.

Det, jeg kan gøre, er naturligvis at tage en forhandling med de implicerede parter, fordi jeg vil have problemet løst, så det ikke bare skal gå tilbage igen til en anden instans. Men jeg kan ikke stå her og sige, at det kun vil tage 14 dage. Tingene er desværre ikke så nemme, hr. Erik Larsen, så det kan man ikke gøre.

Men det er min intention at få problemet løst, og det vil jeg også gøre. Med det for øje er det min hensigt at søge at få det løst over takstpolitikken. Det ville være den allernemmeste løsning på området, så man kunne forhandle det på plads, for det drejer sig jo om at få vikardækning under langvarigt sygefravær.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg går ud fra, at ministeren nu har forståelse for, at man på opholdsstederne rundt om i hele landet er stærkt bekymret for de økonomiske vilkår for den fortsatte eksistens.

Men når ministeren overhovedet ikke gør noget ved denne meget alvorlige problemstilling, virker det jo, som om ministeren ikke har særlig meget tilovers for opholdsstederne og ikke ønsker at tage særligt hensyn til, at de selvfølgelig har nogle specifikke økonomiske problemer, som de har brug for at få løst – både af hensyn til medarbejderne, men så sandelig også af hensyn til børnene. Det kan vel ikke

[Eva Kjer Hansen]

passe, at man ikke har tænkt denne problemstilling igennem i Socialministeriet og fundet ud af, hvilken model man vil satse på, mens arbejdet har været i gang i udvalget sammen med Amtsrådsforeningen og KL. Det vil i hvert fald undre mig såre, hvis man bare skyder ansvaret fuldstændig fra sig og ikke gør noget ved problemstillingen, men bare venter på, hvad kommunerne og amterne måtte melde tilbage.

Jeg synes simpelt hen, det er for ringe, at der ikke bliver spillet mere håndfast ud, og jeg synes, det er en uanstændig behandling af opholdsstederne.

Erik Larsen (V):

Ministeren siger, at dette problem skal løses over takstpolitikken. Jeg vil gerne have et tilsagn fra ministeren om, at det bliver taget i betragtning, at i den situation, vi befinder os i, hvor der er gået meget lang tid, er der institutioner, som har et meget stort økonomisk efterslæb og rent faktisk er truet af lukning. Det er faktisk en katastrofe.

Det vil jo tage lang tid, fru minister, at få opbygget en kapital via takstpolitikken, så man kan imødegå sygdomsfravær på disse institutioner. Der er et akut behov i nogle institutioner for kapital lige her og nu, og jeg vil gerne vide, om ministeren også vil tage det med i sine overvejelser. Især på de mindre institutioner vil det jo tage meget lang tid at opbygge en kapital, og det er også sådan, at det er på de mindre institutioner, problemerne er størst for børnene, når der er sygdom blandt personalet.

Og så vil jeg også gerne spørge ministeren: Er det ikke forkert, at man i skattelovgivning opererer med institutionerne som selvstændige virksomheder, når de ifølge dagpengeloven er at betragte som offentlige institutioner?

Socialministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Det er jo netop det sidste spørgsmål, der har givet problemerne hele vejen igennem, og derfor ønsker jeg også at tage sagen op på ministerplan og tage et møde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, fordi det er min hensigt at løse problemet. Jeg nærer de samme betymninger, som der bliver givet udtryk for her.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1103

12) Til *finansministeren* af:

Poul Nødgaard (FP):

»Hvad er regeringens politik for de svage i samfundet?«

Skriftlig begrundelse

Økonomiminister Marianne Jelved mener ifølge dagspressen, at regeringen ikke har taget hånd om de svage i samfundet.

Poul Nødgaard (FP):

Det, der har bragt mig frem med de tre spørgsmål, vi nu skal behandle her i Folketinget, er nogle artikler i Berlingske Tidende om de svage i samfundet fra henholdsvis den 21. og den 22. april, som jeg tror har fået det meste af Danmark til at spærre øjnene op.

Der er tilsyneladende stor divergens mellem økonomiministeren og finansministeren, og derfor har jeg bedt finansministeren om at svare overordnet på det første spørgsmål: Hvad er regeringens politik for de svage i samfundet? Så kan vi vende tilbage til mange andre gode detaljer i den sag senere under besvarelsen af de tre spørgsmål.

Finansministeren (Lykkesoft):

Jeg kan ikke tilbageholde den bemærkning, at det efter min opfattelse er ufrugtbart at benytte Folketingets spørgetid til at diskutere et så omfattende emne med udgangspunkt i nogle – som hr. Poul Nødgaard med sit kendskab til pressen sikkert vil vide – ofte ret tilfældige uddrag af nogle udtalelser i en eller anden avis.

Men på givne foranledning skal jeg gerne sige, at det er velkendt, at bekæmpelsen af arbejdsløsheden, også ungdomsarbejdsløsheden, står øverst på regeringens dagsorden, fordi det er den mest effektive indsats, man kan gøre for at undgå, at mennesker fortsat får økonomiske og sociale problemer. Det er de svage, der risikerer at blive udstødt fra arbejdsmarkedet og opleve, at man ikke har brug for dem, og det er de unge, der oplever, at de ikke kommer i gang. Derfor er det helt afgørende, at ledigheden nedbringes så hurtigt som overhovedet muligt, og det har også været hovedformålet med regeringens indsats i tilrettelæg-

[Finansministeren]

gelsen af beskæftigelsespolitik, skattepolitik, hele den finanspolitiske tegning, arbejdsmarkedsreform, kommunal aktivering, orlovsordninger og øget uddannelsesindsats.

I kraft af regeringens politik sker der også en stor udbygning af indsatsen over for de mest udsatte grupper. Det gælder de sindslidende, det gælder de særlig udsatte og de hjemløse, hvor der begge steder er afsat betydelige beløb i aftalerne mellem staten, amterne og kommunerne. Der er afsat 100 mio. kr. til psykiatrien og 70 mio. kr. i storbypuljen; der er tilrettelagt en særlig indsats for de belastede boligområder; vi skal forhandle med kommunerne om at forbedre indsatsen over for narkomanerne, og satsreguleringspuljen har afsat 70 mio. kr. til forbedringer for forskellige handicapgrupper og 10 mio. kr. til de senildemente.

Regeringens politik er naturligvis at hjælpe de svage i samfundet. Effekten af denne indsats afhænger af den økonomiske udvikling og udviklingen i beskæftigelsen, og det er som sagt derfor, det er så magtpåliggende for regeringen, at beskæftigelsen bedres. Og omsider er der sket en udvikling, endda en meget kraftig udvikling, også på beskæftigelsesområdet.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg vil godt lige komme med den lille bemærkning til finansministeren, at jeg synes, finansministeren skal overlade til de enkelte medlemmer af Folketinget, hvilke emner de finder passende at rejse i spørgetiden. Ministeren er sat på sin plads – det går jeg ud fra, at han er enig i – for at besvare de spørgsmål, vi gerne vil have besvaret her i folketingssalen.

Med hensyn til, at finansministeren bruger et udtryk som nogle tilfældige udtalelser, pressen har bragt af økonomiministeren, går jeg ikke ud fra, at det uddrag er tilfældigt, når økonomiministeren ikke har afkræftet det. Jeg må stadig regne med, at økonomiministeren mener det, hun har udtalt til Berlingske Tidende den 21. april, og derfor vil jeg godt spørge finansministeren, om det ikke vil være ret og rimeligt, at også vi her i Folketinget får lov til at rejse sådanne spørgsmål over for ministeren.

Finansministeren (Lykkesoft):

Hr. Poul Nødgaard er jo i sin grundlovssikrede ret til at stille alle de spørgsmål, hr. Poul Nødgaard kan finde på at stille. Det, jeg prø-

vede at anføre – og som den røde lampe også beviste – var, at man ikke får nogen frugtbar debat om den indsats, der skal gøres for de svage i samfundet, inden for tidsrammerne for besvarelser i Folketingets spørgetid. Så hvis det er sådan, at hr. Poul Nødgaard er dybt optaget af substansen i problemerne, var der nok andre tidspunkter, hvor det var mere nyttigt at tage diskussionen. Så kunne vi komme i dybden med den.

Hvad angår de tilfældige uddrag, taler jeg kun om det, jeg har kunnet genfinde af, hvad jeg selv har sagt i den pågældende debat.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1104

13) Til *finansministeren* af:

Poul Nødgaard (FP):

»Har regeringens politik efter ministerens opfattelse nogle mangler, hvad angår de svage i samfundet, som beskrevet af økonomiminister Marianne Jelved i dagspressen?«

Skriftlig begrundelse

Økonomiminister Marianne Jelved mener ifølge dagspressen, at regeringen ikke har taget hånd om de svage i samfundet.

Fremskridtspartiet er helt enig i dette. Regeringen har ikke haft evner til at gøre noget ved den uholdbare situation på plejehjemsområdet, ved ventelister til sygehuse og for folkepensionister.

Det piner også Fremskridtspartiet, at Marianne Jelved og hendes ministerkolleger har siddet med korslagte arme.

Spørgeren hører gerne, om de nye signaler fra regeringen er udtryk for en ny åbenhed, sådan at man f.eks. i sommerens løb kunne sætte sig sammen i en arbejdsgruppe mellem regeringen og Fremskridtspartiet, så der kunne rettes op på problemerne.

Poul Nødgaard (FP):

Vi er kommet til det næste spørgsmål, som også er rettet til finansministeren.

Jeg går ud fra, at regeringen har en politik. Vi har allerede hørt lidt om kampen mod arbejdsløsheden, og man har jo talt om i umindelige tider, at arbejdsløshedskurven skulle

[Poul Nødgaard]

knækkes. Men hvad er der sket? Den er gået den anden vej, og det har man sikkert en masse gode forklaringer på. Men det er igen de svage, der bliver ramt.

Men jeg går ud fra, at finansministeren i telegramstil kan fortælle Folketinget og dermed offentligheden: Hvilke planer har regeringen på de ømtålelige områder, der er berørt her, og som vedrører de svage i samfundet? Jeg kunne eksempelvis nævne de psykiatriske patienter: Hvordan behandles de her i Danmark? Det ved finansministeren udmærket, og hvilke planer har finansministeren og dermed regeringen om at forbedre forholdene for netop de psykiatriske patienter, som har urimeligt dårlige forhold i Danmark?

Finansministeren (Lykketoft):

Jeg tror, vi er helt enige om, hvor der forekommer mangler, og det er også derfor, regeringen har sat ind netop på de områder, hvor vi i fællesskab, hr. Poul Nødgaard, har kunnet konstatere, at den udvikling, vi har gennemløbet de foregående 10 år, har givet nogle forringelser for nogle af de grupper, der allermindst kan tåle forringelser i vores omsorg for dem.

Det er derfor, vi allerede sidste år indgik aftale med amter og kommuner om en ekstra indsats på det psykiatriske område. Staten bidrager med 100 mio. kr. med henblik på oprettelse af boligtilbud og væresteder, der er tilpasset de sindslidendes behov, for det er der et meget presserende behov for. Men det er jo sådan med indsatsen på disse områder, at den desværre aldrig kan afsluttes. Man skal hele tiden justere sin indsats, prøve at se, om man er nået langt nok, og ellers yde noget mere.

Jeg betragter det, hr. Poul Nødgaard siger her, som et håndslag – og det er jeg da meget glad for – fra Fremskridtspartiet om, at hvis vi får brug for at gøre mere og får brug for at yde endnu flere penge, er Fremskridtspartiet parat til at træde til som støtteparti uden at tale om en svulmende offentlig sektor og store skattefinansierede udgifter.

Der er også under denne debat blevet talt om unge, der ikke får nogen uddannelse. Jeg synes bare, jeg vil nævne, at på flere vigtige områder, der netop vedrører de unge, som ikke har så let ved at få fodfæste i det uddannelsessystem, vi hidtil har haft, har undervisningsministeren taget nye og nyttige initiativer, og den

facet skal vel føjes til den liste, som jeg – inden for den naturligvis alt for korte tid, der er til diskussionen – prøvede at referere til hr. Poul Nødgaard.

Poul Nødgaard (FP):

Ja, vi har jo den begrænsning i taletiden.

Jeg vil godt lige spørge finansministeren, om han kunne være enig med Fremskridtspartiet i, at den svage gruppe i Danmark f.eks. også omfatter de mange ældre mennesker, som ligger på vore hospitaler og egentlig er klar til udskrivelse, men ikke er i stand til at komme væk fra hospitalerne, fordi der simpelt hen ikke er plads til dem ude i kommunerne. Hvad agter regeringen f.eks. at gøre ved det problem? Når vi taler om de svage i samfundet, er det mennesker lige fra nul år og op til en høj alder og jeg går ud fra, at finansministeren kan være enig i, at det også er et stort samfundsproblem. Der er ikke noget mere nedbrydende end at måtte ligge på et hospital, efter at man er færdigbehandlet, fordi man ikke kan komme hjem til sig selv eller komme på et plejehjem el.lign.

Finansministeren (Lykketoft):

Det har hr. Poul Nødgaard fuldstændig ret i, og der er da heldigvis visse temaer i den politiske debat, hvor der er meget, meget bred enighed om, at vi skal finde en løsning.

Regeringen er endda meget intenst optaget af, hvordan vi kan forbedre hele sundhedsindsatsen og effektiviteten i hospitalsvæsenet, få nedbragt ventelisterne, få forbedret plejeindsatsen og få forbedret vilkårene for dem, der skal vende tilbage fra et sygehusophold. Jeg skylder måske at føje til, at kommunerne har igangsat en udbygning af hele ældreplejen. Det er også et tema, som selvfølgelig helt af sig selv kommer op i den diskussion om den kommunale økonomi, vi skal have i de kommende uger med Kommunernes Landsforening samt Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Så må jeg måske også føje til, at vi har lavet en aftale med Amtsrådsforeningen, kommunerne, Forbundet af Offentligt Ansatte og Dansk Sygeplejeråd, der peger på en lang række muligheder for at styrke bemandingen af pleje- og sygehjælperpersonalet i vores sundhedsvæsen. Denne aftale, som blev indgået for få uger siden, indeholder flere uddannelsespladser og flere merituddannelser, og fra per-

[Finansministeren]

sonaleorganisationernes side er der vist en meget stor smidighed og stor vilje for at få afhjulpet de ventetider og mangelproblemer, vi også har konstateret i den senere tid.

Hvad angår pensionisterne som en svag gruppe bredt set, er det en ubestridelig kendsgerning, at netop denne gruppe som helhed har fået 2,4 mia. kr. ekstra til sig selv i forbindelse med skattereformen, og det er selvfølgelig også en måde at yde hjælp på til nogle af dem, der ikke er så stærke økonomisk.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1105

14) Til *økonomiministeren* af:

Poul Nødgaard (FP):

»Hvilke lovinitiativer vil ministeren tage med baggrund i udtalelserne til dagspressen om regeringens manglende indsats for at hjælpe de svage i samfundet?«

Poul Nødgaard (FP):

Jeg skal gøre det ganske kort.

Jeg synes, økonomiministeren skulle give Folketinget en forklaring på de udtalelser, der er fremsat i Berlingske Tidende, og jeg går ud fra, at ministeren er klar til at kunne fortælle rent overordnet, hvilke konkrete planer ministeren har for at forbedre forholdene for de svage i det danske samfund.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg kunne have lyst til at takke hr. Poul Nødgaard for lejligheden til at lade finansministeren og mig selv gøre rede for de utallige initiativer, denne regering har taget i det godt og vel et år, regeringen har siddet på nuværende tidspunkt. Finansministeren har jo gjort rede for en stor del af dem.

Det mundtlige spørgsmål, som er stillet af hr. Poul Nødgaard, undrer mig lidt, må jeg sige. Det lyder således:

»Hvilke lovinitiativer vil ministeren tage med baggrund i udtalelserne til dagspressen om regeringens manglende indsats for at hjælpe de svage i samfundet?«

Ud fra en formel betragtning må jeg sige, at som økonomiminister er det altså begrænset, hvilke lovinitiativer jeg kan tage, når vi taler om konkrete grupper, for det er ikke mit res-

sortområde som sådan. Men der skal da ikke herske tvivl om, at det er forholdsvis nemt for os at konstatere, at bestemte grupper i vores samfund må betegnes som svage, f.eks. de hjemløse og de psykisk syge.

Mit hovedbudskab i den omtalte avis skal ses i relation til ledighedstal og beskæftigelsestal, og mit ærinde var at gøre opmærksom på de unge, der ikke får en chance for at prøve kræfter på arbejdsmarkedet. Jeg betragter også den gruppe som en udsat gruppe, men jeg bryder mig ikke om at kalde den decideret svag, for jeg mener, at de unge i dagens Danmark også indeholder en lang række gode kræfter. Men får de mulighed for at prøve dem af? Det er dét, der er spørgsmålet.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg synes, hvis jeg må sige det mildt, at det var et lidt tyndt svar.

Når økonomiministeren siger, at det ikke ligger inden for hendes ressortområde at fremsætte disse lovforslag, er det sikkert rigtigt. Men økonomiministeren er dog medlem af regeringen, og jeg går ud fra, at økonomiministeren kan fortælle de ministre, der skal tage initiativer, at her ønsker f.eks. Det Radikale Venstre, som økonomiministeren tilhører, at fremme nogle lovforslag på de pågældende områder.

Så vil jeg godt spørge økonomiministeren om en bestemt ting, som jeg synes er væsentligt at få frem i dag. Økonomiministeren har ikke tilbagevist de udtalelser, der er givet til dagspressen, og som jeg læste op tidligere, og derfor vil jeg godt bede ministeren bekræfte, at hun har udtalt sig, som det står refereret her. Jeg vil også godt have ministeren til at bekræfte, om der er enighed i regeringen, eller om der er den uenighed mellem finansministeren og økonomiministeren, som er kommet frem på det seneste.

Jeg vil også godt sige en ting mere. Jeg synes ikke, man kan sige, at der er kommet et utal af initiativer fra regeringen i det års tid, den har siddet, for hvis det havde været tilfældet, går jeg ud fra, at det ikke havde været aktuelt, at økonomiministeren skulle kritisere sin egen regerings politik over for de svage i vores samfund. Jeg går ud fra, at ministeren er enig i, at det er en kritik af den regering, som ministeren selv sidder i.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg skal igen takke hr. Poul Nødgaard for den meget varme omsorg for regeringens ve og vel, for det er da positivt, synes jeg. Nu blev det nævnt, at jeg repræsenterer Det Radikale Venstre i regeringen, og når jeg mener, at der skal foretages lovinitiativer på andre ministres områder, rejser jeg altså allerførst sagen rent internt i regeringen, må jeg erkende.

Men jeg tror egentlig, hr. Poul Nødgaard er ganske udmærket klar over, at denne regering har gjort en stor indsats over for de psykisk syge, de sindslidende. Jeg kan læse op fra finansministerens svar en gang til og nævne alle tallene, og jeg kan såmænd også læse op fra et andet papir, jeg har her, og nævne en lang række initiativer, der er taget. Problemet er bare – og jeg mener, det er en forpligtelse for os alle sammen at være med til at løse det – hvordan de vil blive udmøntet i kommuner og amter. Vi er lige startet på finansåret 1994, og den største del af indsatsen er omfattet af den gældende finanslov. Vi skal følge den, Folketinget skal følge den, regeringen skal følge den og være opmærksom på, om det kan blive nødvendigt at ændre den indsats, der er sat i gang, eller øge den indsats, der allerede er sat i værk.

Det, der er mit ærinde, og det, der bekymrer mig i den sammenhæng, som hr. Poul Nødgaard refererede fra artiklen, er, at vi opmærksomt skal følge, hvordan vores ekstrauddannelsesindsats virker med henblik på de unge. Her tænker jeg på det seneste lovforslag, som undervisningsministeren har fremsat, og som allerede er førstebehandlet. Det omfatter frie ungdomsuddannelser, som netop henvender sig til de unge, som har svært ved at komme ind i det mere traditionelle uddannelsessystem, og det er fremsat med henblik på at sørge for, at alle unge får en erhvervskompetence, og dernæst undersøge, hvordan vi bærer os ad med at få arbejdsmarkedet til også at tage de unge.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg synes, vi nærmer os lidt, der måske kan ligne et svar, men jeg vil godt have lov til at citere den udtalelse, som økonomiministeren fremsatte:

»F.eks. er det helt uacceptabelt, at ikke alle unge får chancen for at prøve kræfter på arbejdsmarkedet, og det er vi altså nødt til at finde nogle løsninger på nu.«

Jeg understreger ordet nu, og så vil jeg helt konkret spørge på baggrund af dette aktuelle eksempel: Når økonomiministeren udtaler sig sådan, hvilke konkrete initiativer er det så, økonomiministeren enten selv vil tage som minister, som medlem af et parti eller som medlem af en regering? Det synes jeg økonomiministeren skylder ikke alene mig, men også hele Folketinget en forklaring på.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg er meget glad for hr. Poul Nødgaards interesse for den udtalelse. Det er lige netop den sætning, der er den mest centrale, og jeg er glad for, at den også er blevet opfattet på den måde.

Jeg synes, vi alle sammen bør bidrage til at undersøge, hvad vi kan gøre for at skabe et samfund, hvor de unge får de muligheder, de fortjener. Det mener jeg er en udfordring. Men jeg vil ikke bruge onsdagsspørgetiden, og da slet ikke nu, til at oplyse, hvilke overvejelser jeg går med på nuværende tidspunkt, for det er ikke konkret nok til, at jeg kan komme frem med det, så det må jeg afvise.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Anden næstformand (Grove):**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Christensen, Jan Køpke (FP): spm. nr. S 1035
Gyldenkilde, Lilli (SF): spm. nr. S 1044

Hansen, Eva Kjer (V): spm. nr. S 1026

Husmark, Birgitte (SF): spm. nr. S 1031

Kjærsgaard, Pia (FP): spm. nr. S 1000

Lundholt, Anne Birgitte (KF): spm. nr. S 1018-1023

Pedersen, Inger Stilling (KRF): spm. nr. S 1017

Spm. nr. S 1035

Til *sundhedsministeren* (13/4 94) af:

Jan Køpke Christensen (FP):

»Hvor mange sygeplejersker er ansat i landets asylcentre?«

[Jan Køpke Christensen]

Begrundelse

Spørgeren har bemærket, at der samtidig med stor mangel på sygeplejersker på landets sygehuse søges mange sygeplejersker til asylcentre.

Når der i denne tid tales om sygeplejerskemangel, ikke mindst i forbindelse med de nye orlovsordninger, tales der aldrig om, hvor stor en del af mangelen der skyldes ansættelser i de mange asylcentre.

Svar (20/4 94):

Sundhedsministeren (Torben Lund):

Dansk Røde Kors har i denne forbindelse oplyst, at der p.t. er oprettet 263 normerede sygeplejersværk i landets asylcentre.

Til sammenligning kan det oplyses, at der i 1992 var ca. 25.000 sygeplejersker (årsværk) ansat på sygehusene og ca. 15.000 sygeplejersker (årsværk) ansat i kommunerne.

Spm. nr. S 1044

Til *udenrigsministeren* (14/4 94) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil regeringen gennem EU's Ministerråd tage initiativ til, at der lægges pres på Kommissionen for at få den til at ændre sin ansættelsespolitik, så diskriminationen mod ikkeunge ophører?«

Begrundelse

Kommissionens ansættelsespolitik er kun at ansætte yngre medarbejdere. Der er i dag aldersgrænser på 35-40 år i næsten alle jobannoncer. Det er udtryk for en grov diskrimination og i øvrigt også tåbeligt, fordi man på den måde afskærer sig fra at trække på erfarne mennesker. Åbenbart satser man i stedet på at skabe en korpsånd. Som vicepersonaledirektør Benoit Liger siger til bladet *Ældre-sagen* (marts-april 1994): »Når vi satser på de unge, er det, fordi de endnu ikke har fået »dårlige vaner«.« Underforstået: de er åbne for den korpsindoktrinering, der finder sted i Bruxelles. Liger siger endda om sig selv: »Jeg blev ansat her lige fra universitetet og har været i Kommissionen lige siden. Jeg har ingen anelse om, hvordan den virkelige verden ser ud. Vi forsøger at løse problemet ved at ansætte eks-

perter og konsulenter udefra.« Det er da selv-erkendelse!

EF-Parlamentet har flere gange bedt Kommissionen ændre praksis, men det lader Kommissionen hånt om med Ligers ord, fordi »Parlamentet har som bekendt ingen magt«. Der skal åbenbart sættes hårdt mod hårdt, og derfor skal Ministerrådet gå ind i sagen, for det har som bekendt en betydelig magt. Spørgeren håber, at spørgsmålet kan få regeringen til at tage et initiativ.

Svar (19/4 94):

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Ansættelsesvilkårene for de ansatte i EF's institutioner fremgår af vedtægten (tjenestemænd og øvrige ansatte i De Europæiske Fællesskaber), som er godkendt af Rådet. Det fremgår af artikel 1 i bilag III til vedtægten, at ansættelsesmyndigheden i sin meddelelse om afholdelse af udvælgelsesprøver kan fastsætte aldersgrænsen for ansøgerne og beslutte udskydelse af aldersgrænsen for ansatte, der i mindst ét år har været i institutionens tjeneste. Denne hjemmel har ført til, at EF's institutioner som hovedregel i praksis anvender en aldersgrænse på 35 år for ekstern rekruttering af nyansatte akademiske fuldmægtige.

Dette skyldes bl.a. hensynet til medarbejderens selv, da det kan være vanskeligt for medarbejderen at gennemføre et normalt karriereforløb, hvis det indledes på et sent tidspunkt.

Denne hovedregel gælder for fastansættelser af tjenestemænd og ikke for de mange midlertidige ansættelser eller udstationeringer som nationale eksperter. Den gælder heller ikke for de ledende stillinger, dvs. fra og med kontorchef og opefter.

Det er regeringens indtryk, at en lignende hovedregel i praksis i vidt omfang anvendes i EF's medlemsstater, også i lande, der ikke har en formel hovedregel om en aldersgrænse på 35 år. Det er formentlig relativt sjældent, at nyansatte akademiske medarbejdere på fuldmægtigniveau i centraladministrationerne er 35 år eller derover.

På denne baggrund, herunder en så vidt ses tilsvarende praksis i medlemsstaterne, synes der ikke at være grundlag for at imødekomme spørgerens anmodning.

Spm. nr. S 1026

Til *arbejdsministeren* (12/4 94) af:

Eva Kjer Hansen (V):

»Vil ministeren oplyse, hvor stort et beløb der er afsat til den kampagne, som AF og AMU for tiden fører i helsides dagbladsannoncer og tv-spots?«

Svar (20/4 94):

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

I forlængelse af Landsarbejdsrådets konference den 11. april 1994 om balance- og flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet har Arbejdsmarkedsstyrelsen iværksat den kampagne, der for tiden kører i medierne.

Til brug for besvarelsen er Arbejdsmarkedsstyrelsens udtalelse indhentet. Jeg kan på den baggrund oplyse, at Arbejdsmarkedsstyrelsen har budgetteret med i alt 4,8 mio. kr. til mediekampagnen, heraf 2,7 mio. kr. til annoncer i dagbladene, 1,7 mio. kr. til tv-spots samt 400.000 kr. til konceptudvikling, udformning og materiale til udlevering og evaluering.

Spm. nr. S 1031

Til *sundhedsministeren* (13/4 94) af:

Birgitte Husmark (SF):

»Hvordan har antallet af jordemoderstillinger udviklet sig igennem de sidste 10 år, og hvordan forholder disse tal sig til antallet af fødsler?«

Svar (14/4 94):

Sundhedsministeren (Torben Lund):

Udviklingen i antallet af fuldtidsbeskæftigede jordemødre og antallet af fødsler i perioden 1983-1992 fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Udvikling i antallet af fuldtidsbeskæftigede jordemødre (årsværk) og antal fødsler i perioden 1983-1992.

	Jordemødre	Antal nyfødte	Fødsler pr. jordemoder
1983	740	51.087	69,0
1984	744	52.030	69,9
1985	793	53.989	68,1
1986	804	55.554	69,1
1987	809	56.509	69,9

1988	826	59.136	71,6
1989	840	61.665	73,4
1990	852	63.731	74,8
1991	888	64.654	72,8
1992	908	68.070	75,0

Kilde: Danmarks Statistik og Det Fælleskommunale Løndatakontor.

Der foreligger p.t. ikke statistisk materiale for 1993.

Det fremgår af tabel 1, at antallet af fuldtidsbeskæftigede jordemødre i perioden 1983-1992 er steget fra 740 til 908, svarende til en stigning på 22,7 pct.

Antallet af nyfødte er i samme periode steget fra 51.087 til 68.070, svarende til en stigning på 33,2 pct.

Det gennemsnitlige årlige antal fødsler pr. jordemoder er således steget fra 69,0 i 1983 til 75,0 i 1992.

Uddannelseskapaleteten på jordemoderuddannelsen var i 1991 40 pladser, i 1992 50 pladser og i 1993 70 pladser. Det er besluttet, at uddannelseskapaleteten på jordemoderuddannelsen i 1994 bliver 80 pladser.

Spm. nr. S 1000

Til *indenrigsministeren* (8/4 94) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Er det i henhold til kommunalfuldmagten tilladt kommunerne

- at tilbyde undervisning i hip hop, jazzballet, showdance, squaredance, step og aerobics i skolernes fritidsinteressegrupper og i ungdomsskolen,
- at drive kommunale motionscentre med tilbud om styrketræning, solarier og aerobics,
- at udleje kommunale lokaler som selskabslokaler til private fester og
- at drive cafeterier, cafeer og restaurationsvirksomhed?«

Svar (19/4 94):

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg kan oplyse, at Indenrigsministeriet som tilsynsmyndighed i øjeblikket behandler sager dels om en kommunes drift af motions- og fitnesscentre, der bl.a. udbyder styrketræning og aerobic, og hvor der i tilknytning til driften heraf er etableret café, solarier og tøjudsalg,

[Indenrigsministeren]

dels om en kommunes adgang til efter folkeoplysningsloven at yde tilskud til dans, gymnastik m.v.

Jeg finder det på denne baggrund rettest, at min besvarelse af de stillede spørgsmål vedrørende kommunalt tilskud til eller engagement i fritidsaktiviteter, motionscentre, cafeer m.v. afventer Indenrigsministeriets behandling af de pågældende sager. Når sagerne er færdigbehandlet, vil jeg tilsende spørgeren kopi af Indenrigsministeriets udtalelser.

Hvad særligt angår spørgsmålet om, hvorvidt det i henhold til kommunalfuldmagtsreglerne er tilladt kommunerne at udleje kommunale lokaler som selskabslokaler til private fester, kan jeg generelt oplyse, at det antages, at en kommune i et vist omfang lovligt kan stille kommunale lokaler til rådighed for sammenkomster af mere privat karakter. Denne adgang er dog ikke uden begrænsninger. Det er således f.eks. en forudsætning, at der er tale om lokaler, der har en anden kommunal anvendelse som hovedformål, at lokalerne alene stilles til rådighed for kommunens borgere, at kommunen opkræver de omkostninger, der er forbundet med udlånet, og at kommunen på den anden side ikke opkræver større beløb end nødvendigt til dækning af omkostningerne – altså ikke udlejer med henblik på fortjeneste, idet der i så fald vil være tale om ulovlig erhvervsvirksomhed. Det er endelig en forudsætning, at de omhandlede lokaler ikke – for så vidt angår indretning og udstyr – adskiller sig væsentligt fra sådanne kommunale lokalers normale standard.

Spm. nr. S 1018

Til *kulturministeren* (11/4 94) af:

Anne Birgitte Lundholt (KF):

»Hvilke planer har ministeren for støtte til bevaringsværdige træskibe?«

Begrundelse

Gamle, bevaringsværdige træskibe har i flere år fået en begrænset støtte via Skibsbevaringsfonden. Fonden har været finansieret via Kulturministeriet og Miljøministeriet. Hertil kommer, at skibene tidligere via de turistpolitiske midler i Industriministeriet (nu Ministeriet for Kommunikation og Turisme) har haft særlige bevillinger til projekter med turistmæssigt sigte.

Disse bevillinger er helt fjernet eller stærkt begrænset, og mange træskibsejere imødeser for øjeblikket store problemer med vedligeholdelsen af skibene, problemer, der kan ende med, at de bedste og mest bevaringsværdige skibe må sælges til udlandet. Dette ville være en ulykke for en stolt dansk kulturtradition.

Hertil kommer, at de vilkår, hvorunder ejerne vedligeholder skibene, ikke er de samme, som gælder for bygninger. En sådan ligestilling ville give et godt afsæt for bevarelsen af de bedste skibe.

Svar (19/4 94):

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Kulturministeriet har over for Skibsbevaringsfonden tilkendegivet, at man vil søge Finansudvalgets tilslutning til, at der af tipsmidlerne for perioden 1994-1995 ydes støtte til fondens arbejde. Forhåndstilsagnet er af tekniske grunde afgrænset til 2. halvår af 1994 og andrager for denne periode 350.000 kr. Dette svarer til 700.000 kr. på årsbasis, og der er således tale om en forøgelse af det bevillingsniveau, som tidligere blev tilvejebragt ved støtte med i alt 500.000 kr. fra dels Miljøministeriet, dels Kulturministeriet. Spørgsmålet om den fremtidige støtte til arbejdet med bevaringen af gamle skibe vil i nær fremtid blive taget op til drøftelse med de ministre, der berøres af spørgsmålet. I disse overvejelser vil indgå både spørgsmålet om støtte til selve bevaringsarbejdet og spørgsmålet om støtte til lettelse af driften af de gamle skibe.

Spm. nr. S 1019

Til *kulturministeren* (11/4 94) af:

Anne Birgitte Lundholt (KF):

»Er ministeren enig i, at gamle, bevaringsværdige træskibe bør have samme vilkår som bevaringsværdige bygninger?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 1018.

Svar (19/4 94):

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Spørgsmålet om omfanget af og formen for en fortsat støtte til arbejdet med bevaringen af

[Kulturministeren]

gamle skibe vil indgå i en snarlig drøftelse mellem de ministre, der er berørt af spørgsmålet. Hvorvidt gamle, bevaringsværdige træskibe skal have samme vilkår som bevaringsværdige bygninger, vil indgå i disse overvejelser.

Spm. nr. S 1020

Til *kulturministeren* (11/4 94) af:

Anne Birgitte Lundholt (KF):

»Hvilke planer for økonomisk støtte til Skibsbevaringsfonden har ministeren for indværende og kommende finansår?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 1018.

Svar (19/4 94):

Kulturministeren (Jytte Hilden):

For så vidt angår spørgsmålet om Kulturministeriets bidrag til støtte til Skibsbevaringsfondens arbejde i finansåret 1994, skal jeg oplyse, at Kulturministeriet for perioden medio 1993-medio 1994 har ydet 250.000 kr. af sin andel af tipsmidlerne. For så vidt angår 2. halvdel af 1994, er der over for Skibsbevaringsfonden givet forhåndstilsagn om ydelse af et tilskud på 350.000 kr. af tipsmidlerne, svarende til 700.000 på årsbasis.

For så vidt angår finansåret 1995, vil spørgsmålet om fortsat støtte til skibsbevaringsrådet blive taget op til drøftelse mellem de berørte ministre. Der tilsigtes en afklaring af spørgsmålet inden afslutningen af arbejdet med forslag til finanslov for 1995.

Spm. nr. S 1021

Til *kulturministeren* (11/4 94) af:

Anne Birgitte Lundholt (KF):

»Er ministeren enig i, at de gamle, bevaringsværdige træskibe er en dansk kulturværdi, som man bør forsøge at holde inden for Danmarks grænser?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 1018.

Svar (19/4 94):

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Kulturministeriet har sammen med Miljøministeriet ydet støtte til Skibsbevaringsfondens arbejde. Fondens formål er formuleret således:

1. At bidrage til bevaring og restaurering af karakteristiske danske fartøjer.
2. At søge, herunder undtagelsesvis også ved køb, at bevare ejendomsretten til sådanne skibe i Danmark.

Spørgsmålet om, hvilke kulturværdier der skal søges holdt inden for Danmarks grænser, er i øvrigt reguleret ved lov nr. 332 af 4. juni 1986 om sikring af kulturværdier i Danmark.

I henhold til denne lovgivning er det Kulturværdiudvalget, der tager stilling til spørgsmålet om udførselstilladelse for de kulturgenstande, der er omfattet af lovens beskyttelsesregler.

Efter lovens § 2, stk. 4, kan Kulturværdiudvalget indstille til kulturministeren, at loven skal anvendes på en kulturgenstand, der ikke er omfattet af loven, når særlige omstændigheder taler derfor. Det kan i denne forbindelse oplyses, at der i 1990 blev nedlagt forbud mod eksport af et skib, uanset at dette ikke havde en alder på over 100 år.

Spm. nr. S 1022

Til *miljøministeren* (11/4 94) af:

Anne Birgitte Lundholt (KF):

»Hvilke planer har ministeren for eventuelle bevillinger til Skibsbevaringsfonden i indværende finansår og kommende finansår?«

Begrundelse

Gamle, bevaringsværdige træskibe har i flere år fået en begrænset støtte via Skibsbevaringsfonden. Fonden har været finansieret via Kulturministeriet og Miljøministeriet. Hertil kommer, at skibene tidligere via de turistpolitiske midler i Industriministeriet (nu Ministeriet for Kommunikation og Turisme) har haft særlige bevillinger til projekter med turistmæssigt sigte.

Disse bevillinger er helt fjernet eller stærkt begrænset, og mange træskibejere imødeser for øjeblikket store problemer med vedligeholdelsen af skibene, problemer, der kan ende med, at de bedste og mest bevaringsværdige

[Anne Birgitte Lundholt]

skibe må sælges til udlandet. Dette ville være en ulykke for en stolt dansk kulturtradition.

Hertil kommer, at de vilkår, hvorunder ejerne vedligeholder skibene, ikke er de samme, som gælder for bygninger. En sådan ligestilling ville give et godt afsæt for bevarelsen af de bedste skibe.

Svar (19/4 94):

Miljøministeren (Svend Auken):

Jeg er bekendt med, at kulturministeren har taget initiativ til, at spørgsmålet om støtte til skibsbevaringsområdet for finansåret 1995 tages op.

Spm. nr. S 1023

Til *miljøministeren* (11/4 94) af:

Anne Birgitte Lundholt (KF):

»Vil ministeren gennemføre en sidestilling af bevaringsværdige træskibe og bevaringsværdige bygninger?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 1022.

Svar (19/4 94):

Miljøministeren (Svend Auken):

En sidestilling af de bevaringsværdige bygninger og de bevaringsværdige skibe forekommer ikke umiddelbart naturligt.

En eventuel sidestilling bør derfor nøje overvejes, og det må i denne forbindelse indgå i overvejelserne, hvordan bevaringsværdige eksempler på andre transportmidler, f.eks. lokomotiver, automobiler, hestekøretøjer osv., sikres.

Spm. nr. S 1017

Til *sundhedsministeren* (8/4 94) af:

Inger Stilling Pedersen (KRF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at forhindre, at vordende forældre oplyses om fostrets køn?«

Begrundelse

Ifølge Kristeligt Dagblad den 6. april 1994 er det nu teknisk muligt allerede i 4. gravid-

tetsuge at få de samme oplysninger om et foster ved en blodprøve, som i dag fås ved fostervands- og moderkageprøver. Det vil sige, at de vordende forældre allerede på dette tidlige tidspunkt kan få oplysninger om barnets køn. Det kan frygtes, at sådanne oplysninger kan føre til kønsbestemte aborter. Et sådant misbrug af oplysningerne til abort bør stoppes.

Svar (19/4 94):

Sundhedsministeren (Torben Lund):

Fosterdiagnostik i form af analyser fra moderkagebiopsier eller fostervandsundersøgelser tilbydes i dag kun kvinder, der befinder sig i visse risikogrupper eller er 35 år og derover. Oplysning om fostrets køn vil fremkomme som en del af den fosterdiagnostiske undersøgelse, og lægen vil ikke kunne afvise at give denne information, såfremt den pågældende anmoder herom.

Kvinden vil også gennem aktindsigt i sin egen journal have mulighed for at få oplysning herom.

Der er således allerede på nuværende tidspunkt mulighed for at få oplysning om fostrets køn inden 12. svangerskabsuge, nemlig ved moderkagebiopsier, der udtages ved 9.-10. svangerskabsuge. Det kan oplyses, at undersøgelse ved moderkagebiopsi udgør ca. ¼ af de foretagne fosterdiagnostiske undersøgelser (1990-tal).

I teorien er der mulighed for udførelse af fosterdiagnostik alene baseret på udtagelse af en blodprøve fra moderen, formodentlig ved 5.-7. svangerskabsuge. Der forestår imidlertid et omfattende udviklingsarbejde, før sådanne undersøgelser kan indgå i rutinemæssig fosterdiagnostik. Oplysning om køn vil i disse tilfælde kun fremkomme, såfremt der særligt undersøges herfor.

Jeg finder på denne baggrund ikke anledning til at ændre reglerne om aktindsigt i helbredsoplysninger.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Forhandling om redegørelse nr. R 13:*

Regeringens narkotikapolitiske redegørelse til Folketinget af 16. marts 1994.

(Redegørelsen anmeldt 16/3 94. Redegørelsen givet 16/3 94. Beslutning om forhandling 16/3 94).